

SAAPASTA RAKENTAMASSA

Kotka-Kymin seurakuntayhtymän Saapas-koulutusmateriaali

Marko Vanhala

Opinnäytetyö, syksy 2010

Diakonia-ammattikorkeakoulu,

Diak Etelä Järvenpää

Sosiaalialan koulutusohjelma

Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön

suuntautumisvaihtoehto

Sosionomi (AMK) +

kirkon nuorisotyönohjaajan

virkakelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Vanhala, Marko. Saapasta rakentamassa – Kotka-Kymin seurakuntayhtymän Saapas-koulutusmateriaali. Järvenpää, syksy 2010, 76 s., 1 liite.

Diakonia-ammattikorkeakoulu, Diak Etelä Järvenpää. Sosiaalialan koulutusohjelma, Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehto, sosionomi (AMK) + kirkon nuorisotyönohjaajan virkakelpoisuus.

Tämä opinnäytetyö on produktio, jonka tuotoksena on vapaaehtoisten koulutusmateriaali Kotka-Kymin seurakuntayhtymän erityisnuorisotyön Saapas-koulutukseen. Materiaali on suunnattu koulutettaville ja se on työkirjamainen. Materiaali on tehty yhteistyössä Kotka-Kymin seurakuntayhtymän sekä Kotkan Saappaan tuki ry:n kanssa.

Aineisto on kerätty pääosin Palveluoperaatio Saapasta, erityisnuorisotyötä, etsivää työtä, sielunhoitoa ja nuoruutta käsittelevistä teoksista, työntekijähaastatteluista sekä Kotkan Saappaan tuki ry:n arkistosta.

Materiaalin tavoitteena on tarjota Kotka-Kymin seurakuntayhtymälle uusi vapaaehtoisten materiaali, jota kurssilainen voi itsenäisesti opiskella myös koulutuksen ulkopuolella. Materiaalin avulla kurssilaisen tulisi saada kuva siitä, mikä ja miksi Saapas on sekä oppia itsestään auttajana.

Opinnäytetyössä perehdytään tarkemmin evankelisluterilaisen kirkon erityisnuorisotyöhön, Palveluoperaatio Saappaaseen sekä etsivään työhön. Materiaalin rakenne, sisältö ja tuottamisprosessi käydään läpi sekä pohditaan materiaalin tuottamista opinnäytetyönä.

Johtopäätöksissä päädyttiin siihen, että Palveluoperaatio Saappaan koulutusmateriaalin tuottaminen opinnäytetyönä on haastavaa ja monimutkaista. Saapas-toiminnan ohjaaja-kurssin suorittaminen olisi ollut hyödyllistä ja helpottanut materiaalin tuottamista.

Asiasanat: Palveluoperaatio Saapas, etsivä työ, vapaaehtoistoiminta, nuoruus, produktio

ABSTRACT

Vanhala, Marko. Building the Boot – Operation Boot Material for the Parish Union of Kotka-Kymi. 76 p., 1 appendix. Language: Finnish. Järvenpää, Autumn 2010.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services, Option in Christian Youth Work. Degree: Bachelor of Social Services.

This thesis is a production which consists of Operation Boot training material for volunteers in Kotka-Kymi parish union special youth work. The material is directed to trainees and it is like a workbook. The material was made in collaboration with Kotka-Kymi parish union and Kotkan Saappaan tuki ry (Support Organisation for Saapas in Kotka).

Data was collected from literature which deals with Operation Boot, special youth work, outreach work, pastoral care and youth. Data was collected also from workers' interviews and archive of Kotkan Saappaan tuki ry.

The aim of this work is to provide a new material for volunteers in Kotka-Kymi parish union. Trainees can also study the material on their own. With the material volunteers can learn what and why Operation Boot is and learn what kind of helper he/she is.

The thesis discusses Evangelical Lutheran Church special youth work, Operation Boot and outreach work. Structure, content and process of the material are dealt with from the point of view of the thesis as a production.

In conclusion it can be stated that the process of the Operation Boot -material making is challenging and complicated. The completion of the Operation Boot leader course would have been useful in preparing the material.

Keywords: Operation Boot, outreach work, volunteer work, youth, production

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 LÄHTÖKOHDAT, TAVOITTEET JA YHTEISTYÖTAHOT	6
2.1 Kotkan kaupunki	6
2.2 Kotka-Kymin seurakuntayhtymä	7
2.3 Kotkan Saappaan tuki ry	7
3 PALVELUOPERAATIO SAAPAS	9
3.1 Saappaan historia	9
3.2 Saappaan toiminta	9
3.3 Kotkan Saapas-ryhmä	10
4 EVANKELISLUTERILAISEN KIRKON ERITYISNUORISOTYÖ	12
4.1 Erityisnuorisotyön missio.....	12
4.2 Erityisnuorisotyön visio: läsnäolon nuorisotyö.....	13
4.3 Läsnäolon nuorisotyö Saappaan näkökulmasta	14
5 ETSIVÄ TYÖ	16
5.1 Kuinka oppia ja opettaa etsivää työtä?.....	16
5.2. Konstruktivismi.....	17
5.3 Prosessi asiakkaan ja auttajan välillä etsivässä työssä.	19
6. VAPAAEHTOISTOIMINTA	23
6.1 Vapaaehtoistoimintaan sitoutuminen	23
6.2 Vapaaehtoistoimintaan sitoutuminen Kotkan Saapas-ryhmässä.....	25
7. MATERIAALIN RAKENNE JA SISÄLTÖ	27
7.1 Itsensä tunteminen.....	27
7.2 Saapas-tietous.....	27
7.3 Paikallistuntemus ja rikollisuus Kotkassa	28
7.4 Nuoruus	28
7.5 Päihteet.....	29
7.6 Kriisit.....	30
8. MATERIAALIN TUOTTAMISPROSESSI.....	31
8.1 Tausta	31
8.2 Aikataulu	31
8.3 Palaute	32
9. POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET	34

9.1 Koulutusmateriaalin tuottaminen opinnäytetyönä	34
9.2 Kehittämismahdollisuudet.....	35
9.3 Opinnäytetyön onnistuminen ja arviointi.....	35
LÄHTEET.....	37
LIITTEET	41

1 JOHDANTO

Etsivä työ on ammatillinen työmuoto, joka koostuu sosiaali-, nuoriso- ja terveystyöstä. Sitä on tehty Kotkassa seurakunnan toimesta vuodesta 1979 alkaen. Vuosina 1979–1981 toiminta toteutettiin yhteistyökokeiluna Kotkan kaupungin ja Punaisen Ristin kanssa, mutta tämä yhteistyökokeilu kuitenkin epäonnistui rahoituksen loppumisen seurauksena. Vuonna 1986 aloitettiin ainoastaan seurakunnan järjestämänä toteutettu koulutus – Saapas-koulutus. Toiminta on ollut siitä lähtien kovin aktiivista, mutta 2000-luvun puolivälissä on ollut muutama vuosi jolloin toimintaa ei ole ollut lainkaan. (Enroos 2010.) Vuoden 2008 Saapas-kurssilla tuli kurssilaisten keskuudessa esille tarve saada koulutusmateriaalia kurssilta, mutta minkäänlaista materiaalia, joka olisi ollut ajantasaista ja käyttökelpoista ei ollut saatavilla. Kotkassa oli tarve saada Saapas-koulutusmateriaali, joka olisi tehty juuri Kotkaa varten.

Uusi Saapas-koulutusmateriaali tehtiin juuri Kotkan tarpeisiin ja se pyrkii ottamaan huomioon kaupungin erityispiirteet sekä ne ongelmat, jotka Kotkassa on Saapas-päivystyksissä huomattu. Materiaali on tehtäväkirjamainen, mutta se sisältää myös tietopuolisen osuuden, joka on sisällytetty kuhunkin asiayhteyteen lyhyesti. Koulutuksesta vastaava henkilö toteuttaa koulutuksen omalla tavallaan, mutta materiaali kulkee koulutuksen rinnalla ja se on tarkoitettu henkilökohtaiseksi oppikirjaksi, joka jää koulutettavalle. Materiaali antaa perustiedot Saapas-toiminnasta, haastaa itsetutkiskeluun, antaa opastusta ja sisältää runsaasti itsenäiseen työskentelyyn ja pohtimiseen suunnattuja tehtäviä.

Opinnäytetyössä käsitellään Palveluoperaatio Saappaan lisäksi evankelisluterilaisen kirkon erityisnuorisotyötä, etsivään työtä sekä vapaaehtoistoimintaa. Lisäksi työssä pohditaan materiaalintuottamisongelmaa opinnäytetyöprosessina, mikä tuli esille työtä tehdessä.

Saapasta rakentamassa – Kotka-Kymin seurakuntayhtymän Saapas-koulutusmateriaali on A5-koossa oleva materiaalipaketti, jonka graafinen ulkoasu ja asettelut eroavat huomattavasti tavanomaisista opinnäytetyönä tehtävistä materiaaleista. Ulkoasun suunnittelu ja toteutus on tehty yhteistyössä Kotkan Saappaan tuki ry:n kanssa.

2 LÄHTÖKOHDAT, TAVOITTEET JA YHTEISTYÖTAHOT

Opinnäytetyön idea tuli Kotka-Kymin seurakuntayhtymän järjestämällä Saapas-vapaaehtoisten koulutuskurssilla vuonna 2008. Tuolloin koulutuksessa ei ollut konkreettista materiaalia, joka olisi jäänyt koulutettaville. Sama ongelma oli havaittavissa myös monessa muussa seurakunnassa, jotka järjestävät Saapas-koulutusta. Painettua materiaalia kurssilaisille ei ollut edes saatavilla, lukuun ottamatta miltei kymmenen vuotta vanhaa teosta, joka oli suunnattu lähinnä kouluttajille.

Tavoitteena oli tehdä materiaalipaketti, joka toimisi työkirjana varsinaisen koulutuksen rinnalla, mutta myös itsenäisesti käytettävänä koulutuksen ulkopuolella. Työkirjan ulkoasu piti olla nuorille aikuisille suunnattu, nuorekas, mutta kuitenkin asiallinen. Kirjan koko oli myös ratkaisevassa asemassa, sillä sen tulisi mahtua tarvittaessa mukaan päivystyksiin. Materiaalin piti myös toimia eri kouluttajien opetussisällöissä ja aihealueissa.

Materiaalipaketin työstämisessä on ollut yhteistyökumppaneina Kotka-Kymin seurakuntayhtymä sekä Kotkan Saappaan tuki ry. Kotka-Kymin seurakuntayhtymä on tarjonnut mahdollisuuden työntekijähaastatteluihin sekä antanut koulutuksiin liittyvää aineistoa. Kotkan Saappaan tuki ry on lupautunut tukemaan materiaalin työstämistä lopulliseen muotoonsa sekä mahdollistanut arkistonsa käytön lähteinä.

2.1 Kotkan kaupunki

Merikaupunki Kotka on Kymenlaakson toiseksi suurin kaupunki, joka on perustettu vuonna 1879. Vuoden 2009 lopussa asukkaita kaupungissa oli 54 775. Kaupungissa on kaksi keskustaa, jotka ovat Karhula ja Kotkansaari. (Kotkan kaupunki i.a.) Kaksikeskustaisuus on lähtöisin vuonna 1977 tapahtuneesta Karhulan kauppalan ja Kymin kunnan liittämisestä Kotkaan (Kotkan kaupunki 2010).

Kaksikeskustaisuus on edelleen kovin näkyvää Kotkan katukuvassa, sillä osa kotkalaisista ennen kuntaliitosta syntyneistä ei halua asioida Karhulan puolella ja karhulalaiset puolestaan eivät halua asioida Kotkansaarella. Kahden keskustan välistä vastakkainaset-

telua on havaittavissa myös nuorempien ikäluokkien keskuudessa ja usein näiden kahden ryhmittymän marginaaliryhmissä on myös keskinäisiä väkivaltaisuuksia.

2.2 Kotka-Kymin seurakuntayhtymä

Kotka-Kymin seurakuntayhtymä on perustettu vuonna 2005 kirkon uudistuneen lainsäädännön edellyttämänä. Seurakuntayhtymän muodostavat Kotkan, Langinkosken ja Kymin seurakunnat. Vuodesta 1977 lähtien seurakunnilla on ollut osittainen yhteistalouden seurakuntayhtymä. (Kotka-Kymin seurakuntayhtymä i.a. a.)

Seurakuntayhtymä on hallinnollinen ja toiminnallinen kokonaisuus, jonka tarjoamat palvelut ovat keskusrekisteri, kurssikeskukset, yleishallinto, hautausmaat, kiinteistöt, sekä talous- ja henkilöstöhallinto. Yhtymän yhteisiä työaloja ovat ruotsinkielinen työ, perheneuvonta, palveleva puhelin, sairaalasielunhoito, oppilaitostyö, viestintä ja erityisnuorisotyö. Kullakin paikallisseurakunnalla on omat työmuotonsa. Näitä työmuotoja on muun muassa lapsityö, nuoriso- ja varhaisnuorisotyö, rippikoulut, diakoniatyö ja aikuis-työ. (Kotka-Kymin seurakuntayhtymä i.a. b.)

Seurakuntayhtymän kaikkien seurakuntien jäsenmäärä oli vuoden 2008 lopussa yhteensä 41 780 henkeä. Kymin seurakunta oli suurin 19 520 jäsenellä, Langinkoski toiseksi suurin 12 500 jäsenellä ja Kotka pienin jäsenmäärän ollessa 9 760. (Kotka-Kymin seurakuntayhtymä i.a. c.)

Edellisiä asukas- ja jäsenmääriä tulkitessa voi todeta, että noin 76 prosenttia kotkalaisista kuuluu evankelisluterilaiseen kirkkoon. Luku on melko alhainen, joka osaltaan johtuu alueen sijainnista lähellä itärajaa, sillä osa Venäjältä muuttaneista kuuluu ortodoksiseen kirkkoon.

2.3 Kotkan Saappaan tuki ry

Kotkan Saappaan tuki ry on perustettu vuonna 1994 ja se toimii taustavaikuttajana Kotkan Saapas-toiminnassa. Tukiyhdistyksen toimintaa säätelevät yhdistyslaki sekä Kotkan Saappaan tuki ry:n säännöt. Kotkan Saappaan tuki ry pyrkii tuottamaan jäsenilleen lei-

reja, lisäkoulutusta ja virkistystoimintaa. Tukiyhdistys myös pyrkii materiaalisesti tukemaan Kotkan Saapas-ryhmän toimintaa. (Kotkan Saappaan tuki ry 2010a) Tukiyhdistys koostuu sekä varsinaisista, että kannatusjäsenistä, joita heinäkuussa 2010 oli yhteensä 21. Varsinaiset jäsenet ovat valinneet keskuudestaan kahdeksan hallituksen jäsentä, jotka toimivat kaksi vuotta kerrallaan.

Tukiyhdistystoiminta on koettu Kotkassa tärkeäksi ja Kotkassa on Suomen vanhin Saappaan tuki ry. Yhteensä tukiyhdistyksiä on yhdeksän ja Kotkan lisäksi niitä ovat Itä-Helsinki, Jyväskylä, Kajaani, Pori, Seinäjoki, Sotkamo, Tampere ja Turku (Patentti- ja rekisterihallitus i.a.). Tukiyhdistys pystyy sääntöjensä puitteissa järjestämään virkistystoimintaa, joka ei olisi seurakunnille mahdollista taloudellisen tilanteen tai työntekijäresurssien vuoksi. Tukiyhdistyksellä on myös mahdollisuus kerätä varoja materiaalihankintoihin ja saada tukea myös sellaisilta tahoilta, joilta seurakuntayhtymä ei pysty anomaan tukea. Seurakuntayhtymä puolestaan tarjoaa tukiyhdistykselle tilat ja kiinteistövuokrat nimellistä korvausta vastaan.

Kotkan Saappaan tuki ry:n vuoden 2010 toimintasuunnitelman mukaan yhdistys pyrkii järjestämään jäsenilleen virkistystoimintaa (Kotkan Saappaan tuki ry 2010b). Vuoden 2010 syyskuuhun mennessä oli järjestetty yksi saunailta ja yksi risteily Haminan saaristoon (Kotkan Saappaan tuki ry 2010c.) Nämä virkistystoiminnot ovat osaltaan lisänneet jäsenien motivaatiota päivystyksiin, sillä ne tarjoavat irtautumista arjesta.

3 PALVELUOPERAATIO SAAPAS

Palveluoperaatio Saapas on yksi etsivän nuorisotyön malli, jossa vapaaehtoiset koulutetut henkilöt partioivat siellä, missä sellaiset nuoret viettävät aikaansa, jotka eivät pysty itse hakeutumaan tarvittavan avun piiriin.

3.1 Saappaan historia

Palveluoperaatio Saapas on saanut alkunsa vuonna 1972 Vantaalla Keimolan moottoriturheilukeskuksessa järjestetyssä rocktapahtumassa. Helsingin ja Vantaan seurakuntien työntekijät aavistivat runsasta alkoholin- ja huumeidenkäyttöä ja sen myötä he päättivät jalkautua festivaalialueelle auttamaan niitä, jotka olivat avun tarpeessa. Toiminta koettiin hyväksi ja se laajeni aluksi suuriin kaupunkeihin Tampereelle, Turkuun ja Jyväskylään. Alussa toiminnasta käytettiin nimeä festivaalitoiminta, kunnes vuonna 1975 ryhdyttiin käyttämään nimeä Palveluoperaatio Saapas. Tällöin ymmärrettiin, että vapaaehtoisia saapaslaisia ei kannata kouluttaa vain yksittäisiä festivaaleja varten, vaan heitä voitaisiin käyttää myös muissa tehtävissä. 1980-luvun puolivälissä vapaaehtoisia Saapas-ryhmiä oli jo noin kolmekymmentä. (Alstela 1986, 7.)

3.2 Saappaan toiminta

Palveluoperaatio Saappaan toiminta on evankelisluterilaisten seurakuntien järjestämää etsivän työn menetelmin toteutettua auttamis- ja sielunhoitotyötä, jonka kohderyhmänä ovat pääsääntöisesti alle 18-vuotiaat nuoret. Toiminnasta vastaa seurakunnan nimeämä työntekijä, mutta toiminnan toteuttavat tehtävään koulutetut täysi-ikäiset vapaaehtoiset. Saapas-ryhmä toimii jokamiehen oikeuksien ja velvollisuuksien pohjalta sekä luottamuksellisuuden, että avoimuuden periaatteiden mukaan. (Nuorten Keskus i.a. a.)

Saapas-toiminta jaetaan kolmeen eri osa-alueeseen, jotka ovat festivaalitoiminta, säännöllinen katupartiointi ja NettiSaapas. Festivaalitoiminnassa korostuu ensiaputyöskentely, sillä kesäkausi ja runsas päihteidenkäyttö aiheuttavat usein vaaratilanteita nuorille.

Festivaaleilla on usein myös muita auttamisorganisaatioita, kuten Suomen Punainen Risti. (Nuorten Keskus ry i.a. b.)

Säännöllisessä katupartioinnissa korostuu etsivä työ, sillä alueelta pyritään etsimään nuoria ja keskustelemaan heidän kanssaan. Tällöin nuori saa mahdollisuuden kontaktiin aikuisen kanssa, mutta mikäli hän ei koe tarvitsevan apua niin hänen ei ole sitä pakko ottaa vastaan. (Nuorten Keskus ry i.a. b.)

NettiSaapas on kehitteillä oleva uusi etsivän työn muoto, jota tullaan toteuttamaan nuorten suosimilla yhteisöllisen median sivustoilla. Tällöin Saapas-vapaaehtoiset menevät niihin palveluihin verkossa, joissa nuoretkin viettävät aikaansa ja tarjoavat näin luotettavan aikuisen kanssa kontaktia siellä. (Nuorten keskus ry i.a. b.)

3.3 Kotkan Saapas-ryhmä

Kotkassa Palveluoperaatio Saapas alkoi yhteistyökokeiluna Kymin seurakunnan, Suomen Punaisen Ristin ja Kotkan Kaupungin nuorisotoimen kanssa vuonna 1979. Kolmi-vuotinen kokeilu kuitenkin epäonnistui ja päättyi vuonna 1981. Kokeilun päättyminen johtui projektirahoituksen loppumisesta ja poliisin huonosta suhtautumisesta Saapas-toimintaan. Poliisin suhtautumiseen vaikutti ryhmän toimiminen vastoin Saappaan periaatteita, sillä vapaaehtoiset siirsivät nuoria poliisilta piiloon. Tällöin he eivät auttaneet nuoria vaan mahdollistivat päihteiden käytön poliisilta piilossa. Vain seurakunnan järjestämänä toiminta käynnistyi vuonna 1986 nuorisodiakoni Jukka-Pekka Enroosin aloitettua Saapas-koulutuksen Kymin seurakunnassa. Ensimmäinen katupartiointi tapahtui seuraavan vuoden vappuna 30.4.1987. Tuolloin Palveluoperaatio Saappaan ja poliisin välillä tehtiin kirjallinen sopimus Saappaan toiminnasta kadulla. Koulutus oli tuolloin kestoltaan 80 tuntia, mutta muutamaa vuotta myöhemmin Kymissä kehitettiin Saappaan jatkokoulutus, jolloin kokonaiskesto oli 160 tuntia. (Enroos 2010.)

Vuosina 1990–1991 Kotkassa järjestettiin vuoden mittainen kokeilu, jolloin partioitiin yhteistyössä Kymen A-klinikan kanssa jokaisena perjantaina ja juhlapyhänä. Tällöin Saappaalla oli myös selviämisasema ja päivystävä puhelin. Kokeilun tuloksena todettiin, että Kotkassa ei ole tarvetta viikoittaiselle partioinnille, joten selviämisasematoi-

mintaa ei jatkettu ja partiointia tapahtui vain juhlapyhinä ja satunnaisina perjantaina. (Enroos 2010.)

Vuonna 2000 seurakuntayhtymään perustettiin erityisnuorisotyön virka, jolloin vastuu Saapas-toiminnan järjestämisestä siirtyi Kymen seurakunnalta yhtymälle. Tällöin virkaan valittiin Anne Heikkinen, joka toimi siinä vuoteen 2004 asti. Muutamana vuoteen virkaa ei täytetty, kunnes Tuula Uusitalo valittiin virkaan elokuussa 2006.

4 EVANKELISLUTERILAISEN KIRKON ERITYISNUORISOTYÖ

Suomen evankelisluterilaisen kirkon perustehtäviä ovat julistus, palvelu ja yhteys. Erityisnuorisotyössä toiminta keskittyy ensisijaisesti palveluun ja nuorten kohtaamiseen. Tällöin toteutuu myös yhteys, sillä kirkko etsii kadottamaansa yhteyttä niihin nuoriin, jotka ovat kadottaneet seurakuntayhteyden. Tällöin voikin sanoa, että erityisnuorisotyön määritelmä on sama kuin kirkkojärjestyksen sanoma diakoniasta: ”etsiä niitä, joiden hätä on suurin ja joita ei muulla tavalla auteta”. Kirkon tekemä erityisnuorisotyö eroaa kin vain sanan ja sakramenttien kautta sosiaalihuollosta. (Kirkkohallitus 2007, 4.)

Erityisnuorisotyön erityispiirteenä on etsiä ja liikkua siellä missä nuoret viettävät aikaansa. Tällöin on mahdollista kohdata nuoria siellä missä he jo ovat valmiina ja reagoida asioihin, jotka ovat heille tärkeitä ja ajankohtaisia. Tällöin työ muotoutuu nuoren vierellä kulkemiseksi ja pitkäjänteiseksi kasvatustyöksi, sekä nuoren tukemiseksi. Tällöin työntekijältä vaaditaan kokemusta nuorten ja lasten kohtaamisesta sekä kykyä elää näiden asioiden kanssa. (Kirkkohallitus 2007, 4.) Saapas-vapaaehtoisten koulutus tähtääkin juuri tähän, että vapaaehtoisilla olisi kyky kohdata nuori ja pitkäjänteisesti myös tukea nuorta elämän muutoksissa.

Erityisnuorisotyön periaatteet voidaan jakaa kolmeen kokonaisuuteen, jotka ovat luottamus, avoimuus ja yhteistyökykyisyys. Jotta toiminta tuottaisi myös tulosta, on sen edellytyksenä turvallinen ja luotettava nuoreen kohdistuva kontakti, sekä ammatillisesti korkea tietotaito ihmissuhdetyöstä. Yhteistyön merkitys valtion ja kunnan virallisten tukitoimien ja palvelujärjestelmien kautta on myös toiminnan tuloksellisuuden edellytyksenä. Tällöin pyritään moniammatilliseen yhteistyöhön nuoren kokonaisvaltaisen auttamisen, tukemisen ja kasvatuksen kautta. Seurakunnan osalta erityisnuorisotyön rooli on kristillistä kasvatustyötä, joka toimii virallisen lastensuojelun tukena. (Kirkkohallitus 2007, 4–5.)

4.1 Erityisnuorisotyön missio

Suomen evankelisluterilaisen kirkon erityisnuorisotyön toiminta-ajatus pohjautuu kahden merkittävään Raamatunkohtaan, jotka ovat kastekäsky ja rakkauden kaksoiskäsky.

Näiden kahden käskyn, sekä Kristuksen esimerkkiin perustuen erityisnuorisotyö kohtaa erityistä tukea tarvitsevia nuoria, sekä heidän perheitään. (Kirkkohallitus 2007, 6)

Kastekäsky

Minulle on annettu kaikki valta taivaassa ja maan päällä. Menkää siis ja tehkää kaikki kansat minun opetuslapsikseni: kastakaa heitä Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen ja opettakaa heitä noudattamaan kaikkea, mitä minä olen käsenyt teidän noudattaa. Ja katso, minä olen teidän kanssanne kaikki päivät maailman loppuun asti. (Raamattu, Matt. 28:18–20.)

Rakkauden kaksoiskäsky

Jeesus vastasi: "Rakasta Herraa, Jumalaasi, koko sydäimestäsi, koko sielustasi ja mielestäsi. Tämä on käskyistä suurin ja tärkein. Toinen yhtä tärkeä on tämä: Rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi. Näiden kahden käskyn varassa ovat laki ja profeetat." (Raamattu, Matt. 28:37–40)

Erityisnuorisotyössä kirkko toteuttaa lähimmäisenrakkauden kautta tulevaa diakoniatyötä, sekä kristillistä kasvatustehtävää. Tämän kautta kirkko pyrkii saamaan nuoren tuntemaan itsensä hyväksytyksi sekä löytämään elämälleen mielekkyyden Jumalan luomana ja lunastamana. (Kirkkohallitus 2007, 6.)

4.2 Erityisnuorisotyön visio: läsnäolon nuorisotyö.

Erityisnuorisotyössä toteutuu läsnäolon kirkon visioon sitoutunut kristillinen kasvatustyö ja läsnäolon nuorisotyö ahdistuneiden, kärsivien sekä varattomien lasten, nuorten ja perheiden rinnalla kulkijana sekä tukijana heidän arjessaan (Kirkkohallitus 2007, 7).

Kirkkohallitus on kirjannut läsnäolon nuorisotyön keskeisimmiksi menetelmiksi välittämisen, kohtaamisen, varhaisen puuttumisen, lähimmäisyyden, toiminnan siellä, missä nuoret viettävät aikaansa, nuorten kohtaamisen henkilökohtaisella tasolla, heikkojen ja syrjäytyneiden etsimisen, lasten ja nuorten oikeuksien puolustamisen, aikuisten kouluttamisen nuorten tueksi ja toimimisen yhteistyökumppanina eri tahojen kanssa (Kirkkohallitus 2007, 7).

4.3 Läsnaolon nuorisotyö Saappaan näkökulmasta

Seuraavissa kappaleissa käydään läpi kirkkohallituksen määrittelemän lasnaolon nuorisotyön keskeiset menetelmät siten, että mukaan on otettu Saappaan näkökulma ja pohdittu sitä, miten menetelmät toteutuvat toiminnassa erityisesti Kotkan kaupungin alueella.

Saapas-toiminta pohjautuu melko pitkälti kirkkohallituksen keskeisiin menetelmiin. Välittäminen ja kohtaaminen ja lähimmäisyys toteutuvat nuorista huolehtimalla sekä henkisesti, hengellisesti, että fyysisesti kadulla partioinnin yhteydessä. Henkiseen huolehtimiseen kuuluu keskustelut nuoren tai nuorisoryhmän kanssa arkipäiväisistä asioista, henkilökohtaisista asioista sekä kaikesta mistä nuori haluaa puhua. Hengellistä huolehtimista päivystäjät eivät suoraan tarjoa nuorille, mutta Saapas-vapaaehtoiset on kuitenkin koulutettu antamaan myös hengellistä apua, sillä Saappaan periaatteiden mukaisesti Saappaan työ on myös sielunhoidollista. Fyysinen välittäminen tapahtuu ensiavun keinoin, mutta myös siten, että vapaaehtoiset auttavat päihtyneitä nuoria koteihinsa tai kulloinkin oikeanlaisen avun luokse.

Varhaista puuttumista tapahtuu silloin kun Saappaat pyrkivät keskustelemalla antamaan tietoa esimerkiksi alkoholin tai huumeiden käytön haitoista kohdatessaan nuoria kadulla. Varhaisen puuttumisen kategoriaan kuuluu myös nuorten kertoman pohjalta puuttuminen perheväkivaltaan lastensuojeluilmoituksen tekemisen tai muiden keinojen kautta.

Palveluoperaatio Saappaan toiminta tapahtuu siellä, missä Nuoret viettävät aikaansa. Nuorten ajanviettopaikat, missä Saappaat liikkuvat rajoittuu kuitenkin julkisiin tiloihin sekä yleisiin alueisiin ulkona, ei siis yksityispihoihin tai kiinteistöihin. Tämä perustuu siihen, että Saapas-toiminta perustuu jokamiehenoikeuksiin.

Nuori kohdataan aina henkilökohtaisella tasolla. Tällöin auttajalla ei ole kiirettä, vaan asiakas, nuori, kohdataan ja hänen kanssa keskustellaan niin kauan kuin hän haluaa ja tarvittaessa ohjataan eteenpäin. Henkilökohtaisella tasolla kohtaamisessa otetaan huomioon nuoren henkinen sekä fyysinen ikä ja sen perusteella auttaja muodostaa henkilökohtaisen auttamistavan kyseiselle nuorelle.

Partioidessa Saapas pyrkii etsimään juuri ne nuoret, jotka eniten apua tarvitsevat. Tällöin juuri heikkojen ja syrjäytyneiden etsiminen on yksi tärkeimmistä toimista, joita Saapas-partiolaiset kadulla tekevät. Näiden syrjäytyneiden ja heikkojen etsiminen on kuitenkin usein vaikeaa, sillä he eivät välttämättä ole lainkaan julkisilla paikoilla. Jos he ovat liikkeellä, niin usein heidät löydetään syrjäisemmiltä paikoilta yksinään.

Lasten ja nuorten oikeuksien puolustamisesta puhuttaessa on Saappaan rooli lähinnä turvata lasten ja nuorten kehitystä valistamalla sekä olemalla paikalla turvallisena aikuisena.

Valtakunnallinen toiminta, rekisteröity tavaramerkki ja vuosikymmenien kokemus on mahdollistanut Palveluoperaatio Saappaan erittäin laadukkaan ja maanlaajuisen koulutusverkoston luomisen, joka mahdollistaa aikuisten kouluttamisen nuorten tueksi. Koulutuksien eroavaisuus on haaste, sillä koulutuksen määritelty minimipituus on 60–80 tuntia, mutta se eroaa seurakunnittain erittäin paljon, sillä osassa koulutus kestää puoli vuotta kun taas toisaalla vuoden. Koulutusjärjestelmä on kuitenkin luotu siten, että on mahdollista päivystää missä tahansa partiossa käytyään koulutuksen. Koulutus ja toiminta ovat myös saaneet Sosiaaliturvan keskusliiton myöntämän kansalaistoiminnan palkinnon vuonna 1996 kunnianosoituksena hyvin tehdystä kansalaistoiminnasta.

Toiminnassa on paljon yhteistyökumppaneita ja tahoja, jotka osallistuvat sekä koulutukseen, että itse toimintaa. Esimerkiksi Kotkassa koulutukseen osallistuu Suomen Punainen Risti, Poliisi, Finders ja Kotkan kaupungin nuorisotoimi (Uusitalo 2008). Itse partio toiminnassa yhteistyökumppanina isoissa operaatioissa on Suomen Punaisen Ristin Karhulan osasto, Finders sekä Kotkan kaupungin nuorisotoimi. Aiemmin yhteistyössä on ollut myös A-klinikkasäätiö sekä Poliisi.

5 ETSIVÄ TYÖ

Etsivästä työstä on käytetty aiemmin nimityksiä jengityö ja katutyö ja hallinnollisesti ne ovat olleet erityisnuorisotyötä tai nuorisohuoltoa. Englanniksi vastaavista käsitteistä käytetään nimeä outreach work. Etsivän työn tavoitteena on kontaktin luominen sellaisiin ryhmiin, joita ei tavoiteta jo olemassa olevilla palveluilla, mutta heidän arvioidaan hyötyvän palveluista. Kontaktin kautta pystytään antamaan asiakkaalle välitöntä apua tai ohjaamaan muiden palveluiden pariin. (Hujala 1993, 1.) Asiakkaan omaa hakeutumista avun ja palveluiden pariin saattaa estää tiedotuksen puute, negatiiviset kokemukset palveluista aiemmin, tarjonnan puuttuminen ja leimautuminen (Hjort 1988, 15).

Etsivästä työstä on julkaistu suhteellisen vähän kirjallisuutta suomen kielellä. Muillakaan kielillä ei kirjallisuutta ole kovin paljon julkaistu. Etsivästä työstä kerrotaan toki miltei kaikissa Saapas-koulutukseen liittyvissä teoksissa, mutta niiden lisäksi materiaalia on niukasti. Etsivään työhön liittyviä opinnäytetöitä on viime aikoina julkaistu jonkin verran muun muassa Diakonia-ammattikorkeakoulussa ja Tampereen ammattikorkeakoulussa. Diakonia-ammattikorkeakoulussa on julkaistu muutamia Saappaaseen liittyviä opinnäytetöitä, viimeisimmät vuodelta 2010 Yrjälältä sekä Salmiselta ja Torniaiselta sekä vuodelta 2008 Lehikoskelta. Yrjälän työ käsittelee Saapastoimintaa Hattulan seurakunnassa ja on produktiona toteutettu Saapas-avustajan opas sekä ohjaajan materiaali (Yrjälä 2010). Salmisen ja Torniaisen työ on produktiona toteutettu oppituntimateriaali, joka on suunnattu Itä-Helsingin Saapasryhmälle (Salminen & Torniainen 2010). Lehikosken työ on Palveluoperaatio Saapas, mitä ja miksi? -materiaalin uudistaminen ja itse raportin merkittävin sisältö on lastensuojelun ilmoitusvelvollisuus (Lehikoski 2008).

5.1 Kuinka oppia ja opettaa etsivää työtä?

Etsivän työn oppiminen on aikaa vievä prosessi ja kukin Saapas-kurssilainen kehittyy mitä enemmän on mukana käytännössä harjoittelemassa päivystämistä. Etsivässä työssä tulee aika-ajoin eteen myös teoriapohjaisia kysymyksiä ja siksi teoreettisen tiedon omaksuminen on tärkeää, jotta pystyy toimimaan kadulla ammattimaisesti. Koulutus-

materiaalin sekä koulutuksessa kirjoitettujen muistiinpanojen avulla kurssilaisen tulisi oppia pääosin teorit, joita kadulla tulee tarvitsemaan.

Perehdyttäminen ja harjoittelu kohtaamistilanteisiin ovat tärkeitä teoretiedon ohella. Voikin sanoa, että oppimisen kannalta on kolme ydinkohtaa, joiden avulla voi oppia kenttätöitä: tekemällä oppiminen (learning by doing), asiantuntija-oppipoika-malli (expert – apprentice) ja teoreettinen lähestymistapa (theoretical approach). (Aalto, Huovinen, Kauppinen & Mikkonen 2007, 47.)

Tekemällä oppimisen mallissa pyritään oppimaan tekemällä käytännön harjoitteita tai partioimalla kadulla. Saapas-koulutuskurssista puhuttaessa käytännön harjoitteet sisältyvät kurssiin. Kurssin sisältöön kuuluu nuorten kohtaamiseen liittyvien ihmissuhdetaitojen harjoittelu (Hyvén, Oksanen, Pesonen, Rissanen, Savolainen & Toikkari 2001, 17). Koulutuksessa kohtaamiseen liittyvät harjoitteet tehdään case-esimerkkien avulla. Tällöin vanhemmat saapaslaiset esittävät asiakasta ja uudet kurssilaiset harjoittelevat kohtaamistilanteita. Tilanteiden jälkeen tapahtumat käydään läpi ja annetaan palautetta toiminnasta ja keskustelusta.

Asiantuntija-oppipoika-mallissa kouluttaja kertoo omia kokemuksiaan aiheeseen liittyvissä kohtaamistilanteissa. Tällöin kurssilainen saa ohjeita käytännön partioinnissa tapahtuneista oikeista tapauksista. Voidaankin puhua, että asiantuntija siirtää osaamistaan ja kokemustaan oppipojalle, mutta oppii myös itse tästä jolloin voidaan puhua vuorovaikutussuhteesta (Hyvén ym. 2001, 53).

Teoreettisessa lähestymistavassa kouluttaja siirtää teoria ja tietopohjaa koulutettaville. Tällöin kouluttaja yhdistää käytännön kokemuksen sekä teoreettisen tiedon (Aalto ym. 2007, 47). Saapas-koulutuksessa teoreettisen ja kokemuksen luomaa tietoa ei välttämättä kouluttajalta löydy ja tällöin käytetään usein ulkopuolisia luennoitsijoita, kuten huumausaineluennoilla ja ensiapuosiossa.

5.2. Konstruktivismi

Konstruktivistinen oppimiskäsitys on kognitiivisen oppimiskäsityksen suuntaus. Siihen kuuluu kognitiivisten elementtien lisäksi tiedon rakentuminen sekä yksilön tunnepuoli.

Lähtökohtana konstruktivismille on, ettei tietoa pysty ymmärtämään ilman sosiokulttuurista taustaa. Oppimisen kehittyminen tapahtuu sosiaalisessa yhteisössä, vaikka oppiminen on yksilöllistä. Konstruktivistisessa oppimiskäsityksessä painottuu ympäristö ja kommunikaatio. Näiden lisäksi tunteilla ja sosiaalisella vuorovaikutuksella on painoarvo kyseisessä oppimiskäsityksessä. (Ojanen 2001, 40–41.)

Konstruktivismissa ajatteluun liittyvät toiminnot ovat tiedon rakentumista. Tieto ei siis siirry oppijaan, vaan oppija itse rakentaa sen omien tavoitteidensa mukaisesti. Tällöin tieto rakentuu vanhan tiedon päälle ja muokkaa sitä. Tietoa ei siis voi teoreettisesti vastaanottaa, mutta kehitykseen pystyy vaikuttamaan, jolloin tieto rakentuu oppijan aivojen ajattelun avulla. Tällöin ymmärrys laajenee ja syvenee, mutta se edellyttää tutkimista. Konstruktivismissa tieto saavutetaan toimimalla, jolloin sitä ei voi saavuttaa ainoastaan siten, että toinen välittää tietoa opettamalla. Tällöin oppija oppii ymmärtämään asioita ja ilmiöitä. (Ojanen 2001, 41–44.)

Konstruktiivinen oppiminen edellyttää oppijan mukanaoloa oppimistilanteissa. Opiskelijalta vaaditaan aktiivisuutta, omaa prosessointia sekä annetun tiedon kriittistä arviointia. Oppimista edesauttavat toiminnalliset rakenteet, yhteistyö ja kannustus. Oppimisen prosessoinnissa tulisi olla kriittinen lähestymis- ja tarkastelutapa, mahdollisuus pohdintaan sekä reflektointiin ryhmässä. (Ojanen 2001, 49–50.)

Koulutusmateriaali pyrkii ottamaan huomioon konstruktivistisen oppimiskäsityksen mukaiset lähtökohdat. Kurssilaisten aktiivinen mukanaolo koulutuksessa mahdollistaa annetun tiedon kriittisen arvioinnin ja prosessoinnin yhteistyössä muiden kurssilaisten kanssa. Materiaalin tehtävät on tehty siten, että kurssilainen joutuu miettimään niihin ratkaisua ja rakentamaan vanhan tiedon päälle uutta tietoa pohtien vastauksia yhdessä muun ryhmän kanssa.

Esimerkiksi päihdeosiossa olevat lakipaketit antavat kurssilaiselle pohjatiedon jonka jälkeen hän prosessoi tiedon ja käyttää sitä rakentaessaan vastauksia kysymyksiin. Sama pohjatiedon prosessointiin haastaminen on otettu huomioon myös muissa asiakokonaisuuksissa, sillä kokonaisuuksien alussa esitetyt lyhyet teoriaosuudet pyrkimään antamaan riittävän tiedon, jonka pohjalta on mahdollista käydä rakentamaan vastauksia kysymyksiin.

5.3 Prosessi asiakkaan ja auttajan välillä etsivässä työssä.

Etsivässä työssä auttajan ja asiakkaan välistä suhdetta voidaan kuvata useilla eri teorioilla, mutta opinnäytetyötäni varten olen valinnut Haldin Hjortin luoman kuusivaiheisen mallin. Asiakkaan ja auttajan välisessä prosessissa on kuusi eri vaihetta, jotka Haldis Hjortin mukaan ovat kontaktin solmiminen, motivointi, välitys, seuranta, kriisi ja lopettelu (Hjort 1988, 65–79). Vaiheet eivät kuitenkaan mene jokaisen asiakkaan kohdalla samassa järjestyksessä vaan järjestys ja kesto voi vaihdella huomattavasti persoonasta riippuen.

Kontaktin solmimisen vaihe

Kontaktin solmimisen vaiheessa auttaja pyrkii herättämään asiakkaan huomion esimerkiksi ”hei”-menetelmällä. ”Hei”-sanon tai muun vastaavan sanon käyttö herättää asiakkaan mielenkiinnon ja mikäli hän reagoi siihen vastaamalla tai eleillä, niin tällöin on mahdollisuus saada yhteys häneen. Vaatimuksena menetelmän onnistumiselle on jatkuva näkyvyys ja tervehtiminen kentällä, jolloin asiakas voi kokea tuntevansa auttajat paremmin. Kukin auttaja kuitenkin muodostaa oman kontaktinsolmimistavan ja oman persoonallisen tyylin käyttäminen onkin tärkeää. (Hjort 1988, 67–69.) Saapas-päivystysten jatkuvuus onkin tärkeää nuoren ja Saappaan välisen kontaktin luomisen kannalta. Kotkan Saapas-päivystyksissä niin sanottujen moikkausten osuus illan päivystyksissä onkin suhteellisen suuri ja näitä ei edes kirjata ylös. Useana viikkona tapahtuneiden moikkausten jälkeen nuori usein itse uskaltaa jo ottaa seuraavan askeleen kohti tutustumista, joka usein on kysely siitä, mikä Saapas on.

Motivointivaihe

Motivointivaiheessa asiakkaan ja auttajan välille on syntynyt luottamus. Tässä vaiheessa motivaation ja motivoinnin merkitys on tärkeää, sillä auttajalla on mahdollisuus aloittaa sopeutusyritys, jolloin nuorella olevaan ongelmaan pyritään löytämään ratkaisu innostamalla nuori vaihtoehtoihin harrastuksiin tai tukitoimiin. Tämä motivointityö ei kuitenkaan saa olla moralisoivaa vaan sen tulisi olla kannustavaa ja ratkaisuehdotusten realistisia. Tässä vaiheessa korostuu auttajan tietämyksen tärkeys, jotta hän pystyy ohjaamaan autettavan tarvittaviin sosiaali- tai terveydenhuollon palveluihin. Tällöin autet-

tavalle annetaan itselleen mahdollisuus hakeutua tukitoimien piiriin ja näin hänelle muodostuu käsitys siitä, että häntä ei holhota vaan kannustetaan. (Hjort 1988, 69–71.) Saappaan toiminnassa motivointivaiheessa nuorta pyritään ohjaamaan palveluiden piiriin juuri motivoimalla, sillä jokamiehen oikeuksien pohjalta toimiva Saapas ei voi pakottaa nuorta avun pariin. Nuoret eivät kuitenkaan usein tiedä tätä ja rinnastavat Saappaan poliisiin, joka voi pakottaa nuoren esimerkiksi pois puistosta. Tällöin korostuu juuri kontaktin solmimisen vaiheessa tapahtunut Saappaan toiminnan esittely nuorelle ja sen kautta luottamuksen saaminen.

Välitysvaihe

Välitysvaiheessa auttaja pyrkii välittämään nuoren eteenpäin palveluiden piiriin. Välityksellä ei kuitenkaan tarkoiteta mekaanista välitystä, jolloin auttajasta tulee noutaja tai tuoja. Välityksellä tarkoitetaan nuoren elämän muuttamista yhdessäololla ja toiminnalla. Tällöin nuori ohjataan oikean avun piiriin, joka voi olla konkreettista ohjaamista ja neuvomista avun luokse tai yhteystietojen antamista, mutta tärkeimpänä vierellä kulkemista. (Hjort 1988, 71–72.) Saappaassa välitysvaihe on kovin ongelmallinen, sillä päivystäjiä on paljon ja saman päivystäjän löytäminen ja vankan luottamussuhteen luominen voi olla hankalaa nuorelle. Työntekijä, joka vastaa Saappaasta, on kuitenkin usein se, johon nuoren on helpointa turvautua, sillä hän pystyy auttamaan välitysvaiheessa myös muunakin aikana kuin vain yöllisessä kohtaamisessa. Välitysvaiheessa korostuu Saapas-päivystäjän tietämys oman kuntansa sosiaali- ja terveyspalveluista, joka on myös tärkeässä roolissa itse Saapas-koulutuksessa.

Seurantavaihe

Seurantavaihe on tärkeä vaihe asiakkaan ja auttajan välisessä prosessissa. Tällöin autettava on saatu ohjattua avun piiriin, mutta sieltä päästyään on tärkeä seurata hänen palautumistaan normaaliin elämään. Puhuttaessa nuoresta, joka on saatu ohjattua takaisin kouluun ja sen kautta työelämään voi hänellä olla vielä ongelmia esimerkiksi verokortin ja muiden asiapapereiden hankkimisessa ja täyttämisessä. Siksi seuranta on erittäin tärkeää tässä vaiheessa, joka on pisin vaihe tässä prosessissa. (Hjort 1988, 72–73.) Saappaan toiminnassa seurantavaihe on myös haasteellinen, sillä vaihtuvat päivystäjä eivät useinkaan tiedä nuoren vaiheita muutaman vuoden takaa ja tällöin heidän on vaikeaa

myös auttaa häntä, koska eivät tiedä, että hän tarvitsee apua. Jos prosessi on edennyt ihanteellisesti, on mahdollista, että nuori on saatu aiemmin esimerkiksi seurakunnan nuorisotyönohjaajan luo juttelemaan ongelmistaan. Tällöin hänelle on mahdollisesti hankittu tukihenkilö, joka on hänen apunaan niin vapaa-ajan harrastuksissa kuin myös virallisten asioiden hoitamisessa. Tällöin seuranta on ikään kuin siirretty toiselle taholle, mutta kuitenkin järjestetty.

Kriisivaihe

Kriisivaiheessa autettava on palannut mahdolliselta hoitojaksoltaan ja on päätenyt uudestaan samaan lähtötilanteeseen kuin alussa. Esimerkiksi huumenuori on retkahtanut uudelleen ja tämä on hänelle eräänlainen kriisi. Tällöin kriisi antaa mahdollisuudet edistymiseen tai pettymyksiin. Auttajalla tulisi olla suunnitelma asiakkaalle tulevaisuudesta ja hänen tulisi tehdä päätös siitä tulisiko yrittää uudelleen hoitoonohjausta vai katsoa tilannetta eteenpäin. Myös niin sanotuissa iloisissa kriiseissä voi esiintyä ristiriitoja. Kauan tavoiteltu koulutuspaikka on hankittu tai rakkaussuhde solmittu, mutta asiakas on sen seurauksena muuttunut hämmentyneeksi, pelokkaaksi tai apaattiseksi uuden tilanteen edessä. Tällöin auttajan tulisi lievittää näitä asiakkaan negatiivisia tunteita. (Hjort 1988, 74–78.) Saappaan vapaaehtoiselle kriisivaiheessa keskustelu voi olla hankalaa, sillä hänellä ei ole välttämättä tietoa asiakkaan edellisistä ongelmista, joihin joku toinen Saapas-päivystäjä on löytänyt ratkaisun ja ohjannut eteenpäin. Saappaan partioinneissa erilaiset elämäkriisit tulevat esille kuitenkin todella usein, joten päivystäjille on annettu kriisissä olevan ihmisen kohtaamiseen tarvittava koulutus ja sitä kautta he pystyvät autamaan myös henkilöitä, joita on auttanut joku muu päivystäjä aiemmin.

Lopetteluvaihe

Lopetteluvaihe-käsitettä ei useinkaan käytetä etsivässä työssä, sillä usein työn oletetaan jatkuvan myös välitys- ja seurantavaiheen jälkeen. Usein hoitoon ohjattu nuori palautuu etsivän työn asiakkaaksi, sillä hän ei välttämättä pysy hoidossa kovinkaan kauaa. Toisena syynä lopetteluvaiheen välttämiseksi on nuoreen luotu suhde, jota ei haluta lopettaa, jotta nuori ei tuntisi itseään hyljätiksi. Suhde tulee kuitenkin jossakin vaiheessa lopettaa, jotta nuori ei liikaa kiinny auttajiin. Vaihtoehtoisesti suhde voi muuttua ammatillisesta suhteesta ystävyssuhteeksi. (Hjort 1988, 78–79.) Saapas-toiminnassa lopettelu-

vaiheessa suhde voi muuttua helpostikin ystävyys-suhteeksi, jolloin apua saanut nuori tulee usein kiittämään saamastaan avusta ja kenties koulutettavan kriteerit täytettyään tulee itse Saapas-vapaaehtoiseksi, jotta hän pystyisi itse tarjoamaan apua niille, jotka sitä tarvitsevat.

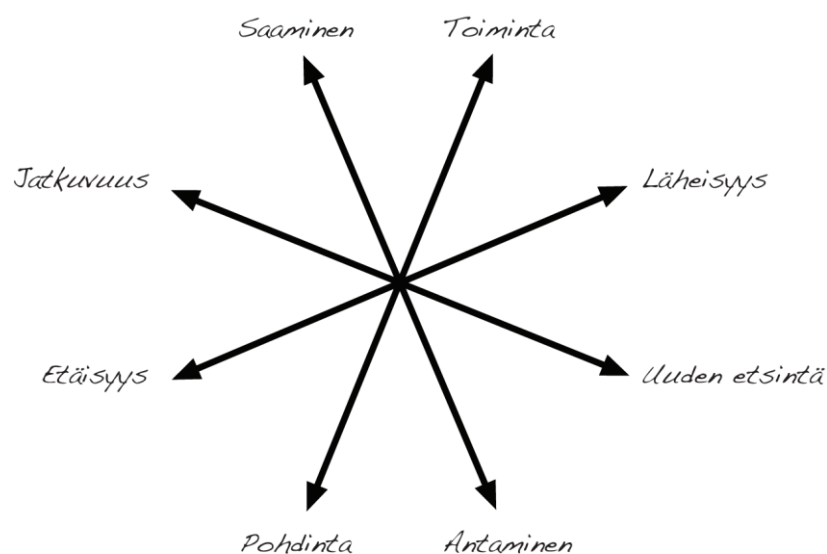
6. VAPAAEHTOISTOIMINTA

Saapas-toiminta on toiminnasta vastaavaa työntekijää lukuun ottamatta täysin vapaaehtoisten voimin tapahtuvaa auttamistoimintaa. Vapaaehtoistoiminnassa annetaan aikaa ja osaamista yhteiseksi hyväksi (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.). Vapaaehtoistoiminnassa kohtaa yhteistoiminta, antamisen ja saamisen arvot sekä yllättävien elämyksien saaminen sekä yksilön, että yhteisön tasolla (Nylund & Yeung 2005, 13). Nyky-yhteiskunnassa ajan antaminen ilman korvausta ei kuitenkaan ole enää itsestäänselvyys ja se luo omalta osaltaan haasteen Saapas-toimintaan sitoutumiselle.

6.1 Vapaaehtoistoimintaan sitoutuminen

Vapaaehtoistoimintaan sitoutumista on kuvattu muun muassa timanttimallisella motivaatiokartalla, joka on kuviossa 1. Timantin neljä kaksipäistä nuolta muodostavat vastakohtaparit, joiden väliselle janalle vapaaehtoisen omat mielenkiinnon kohteen merkitään. Vastakohtaparit muodostuvat pareista saaminen – antaminen, jatkuvuus – uuden etsintä, etäisyys – läheisyys ja pohdinta – toiminta. Motivaatiokartalla pystytään kartoittamaan vapaaehtoisen suuntautuneisuutta toimintaan siten, että ovatko he motivoituneet toimintaan itsensä kehittämisen vai toisten auttamisen takia. (Nylund & Young 2005, 120–123.) Timanttimallia on käytetty koulutusmateriaalissa siten, että kurssilainen täyttää timantin kurssin alussa sekä lopussa ja sen pohjalta hän pystyy tarkastelemaan itseään sekä sitä, että onko hänen motivaationsa syyt muuttuneen koulutuksen sekä käytännön päivystysharjoittelujen kautta.

KUVIO 1. Timanttimallinen motivaatiokartta

(Nylund & Young 2005, 121.)

Käytännön kohtaamistilanteet muokkaavat ihmisen ihmiskäsitystä autettavasta, mutta myös itsestään auttajana. Jokainen kohtaamistilanne on uusi ja yllättävä ja siten muuttaa auttajan ennakkokäsitykset autettavasta ja yhä uudelleen tavattaessa muuttaa käsityksiä entisestään. (Lindqvist 1990, 65.) Käytännön kohtaamistilanteet ja auttaminen ovat yksi merkittävä osa Saapas-toimintaa ja siten se jokin, joka pitää vapaaehtoistoiminnassa mukana on itsensä kehittäminen. Mitä enemmän on mukana, sitä enemmän on kehitettävää ja kysymyksiä syntyy, joihin haluaa vastauksen ja samalla on auttamassa avuntarvitsijoita.

Saapas-toiminnassa vapaaehtoisuuteen perustuva auttaminen on kuitenkin haasteellista. Vapaaehtoistoiminnan tulisi olla jokaisen omasta halusta kiinni ja jokaisen tulisi itse pystyä määrittelemään se, kuinka paljon aikaa haluaa toimintaan käyttää (Harju, Niemelä, Ripatti, Siivonen & Särkelä 2001, 34–35). Itse koulutukseen sitoutuminen Kotkassa vie aikaa kolme kokonaista viikonloppua ja lisäksi muutamia koulutuspäiviä sekä pakolliset päivystykset. Itse toimintaan voi lisäksi käyttää aikaa niin paljon kuin haluaa. Mikäli vapaaehtoinen sitoutuu toimintaan aktiivisesti, on se asiakkaiden, nuorten, kanalta positiivista, sillä tällöin luottamuksen luominen on helpompaa yhteen henkilöön kuin viikoittain vaihtuvaan henkilöön. Tällöin vapaaehtoinen myös itse pystyy paremmin auttamaan nuorta, sillä jatkuvat kontaktien luomiset samaan henkilöön auttavat

auttajaa hahmottamaan nuoren ongelmia paremmin ja sen myötä auttamaan häntä eteenpäin oikean avun piiriin. Esimerkiksi viikoittain puistossa alkoholia runsaasti käyttävän nuoren ohjaaminen keskustelemaan asiasta kouluterveydenhoitajan luokse on helpompaa jos auttaja on ollut usein näkemässä kyseisen nuoren päihtyneenä kuin siten, että auttaja on vain kerran nähnyt tapahtuman.

6.2 Vapaaehtoistoimintaan sitoutuminen Kotkan Saapas-ryhmässä

Kotkan Saapas-ryhmän toimintaan sitoutumista edesauttaa koulutuksen ajoittuminen viikonlopuille. Koulutus on pääosin leirimuotoista ja siten se mahdollistaa myös muualla opiskelevien osallistumisen koulutukseen helpommin kuin jos koulutus olisi esimerkiksi arki-iltaisina. Moni toiminnassa mukana oleva asuukin jollakin muulla paikkakunnalla kuin Kotkassa, sillä useiden opiskelupaikkakunnat sijaitsevat muualla.

Sitoutumista edesauttaa osaltaan Kotkan Saappaan tuki ry, sillä erityisesti sen järjestämät virkistystapahtumat keräävät yhteen myös sellaisia jäseniä, jotka eivät muutoin välttämättä ole aktiivisesti mukana, mutta voivat saada innostuksen nähtyään muita päivystäjiä ja kuultuaan uusimmista tapahtumista ja päivystyksistä.

Ryhmän moniammatillisuus osaltaan vaikuttaa ryhmään sitoutumiseen, sillä ryhmäläisistä suurin osa on eri työ- tai opiskelupaikoilla ja päivystyksiin osallistuminen on sosiaalinen ja mukava tapahtuma arjen keskellä. Ryhmän ikärakenne on melko nuorta ja usealle päivystykset ovat myös paikka nähdä ystäviä ja kavereita.

Sitoutumiseen negatiivisella tavalla vaikuttava tekijä on päivystysaikojen vähäisyys. Syksyn 2010 aikana päivystyksiä oli yhteensä kuusi, joista yksi lauantaina ja loput perjantaisin (Kotkan Saappaan tuki ry i.a.). Tällöin vapaaehtoisen on mahdollisesti vaikea löytää sopivaa aikaa päivystyksiin, sillä päivystysmahdollisuuksia on hyvin harvoin. Kotkan Saapas-ryhmä on kokeillut ensimmäisten toimintavuosien aikana myös viikoittaista päivystystä, mutta tällöin todettiin, että viikoittaiselle päivystämiselle ei ole tarvetta (Enroos 2010).

Negatiivisesti vaikuttaa myös päivystysten ja koulutuksien ajankohtien muuttuminen sekä peruuntuminen. Syksyllä 2010 yksi päivystys oli kokonaan peruuntunut ja koulu-

tuksen aloitus lykkääntyi miltei kuukaudella alkuperäisestä ilmoituksesta. Tämä voi vaikuttaa päivystäjien motivaatioon, sillä joillekin kyseiset ajankohdat ovat olleet kenties ainoat jotka sopivat koko syksyn aikana.

Koulutuksiin osallistuminen on helppoa myös vieraspaikkakuntalaiselle, mutta noin kuuden tunnin päivystykseen osallistuminen voi olla puolestaan haaste. Vapaaehtoinen ilman palkkaa suoritettu päivystys tulee helposti maksamaan vieraspaikkakuntalaiselle opiskelijalle suuren summan, mikäli hän tulee Kotkaan ainoastaan päivystystä varten. Monelle viikonloput ovat ainoita aikoja, jolloin he tekevät työtä ja päivystykseen osallistumisen hinta on tällöin entistäkin korkeampi, sillä tällöin täytyy jättää työvuoro pois.

7. MATERIAALIN RAKENNE JA SISÄLTÖ

Produktio on 68 sivun pituinen Kotka-Kymin seurakuntayhtymän Saapas-koulutusmateriaali, joka on A5-kokoinen. Materiaali on nelivärinen, sivunumeroitu ja taitettu siten, että se on mahdollista teettää kirjana. Tässä opinnäytetyössä tuote on kuitenkin A4-kokoon tulostettuna liitteenä työn lopussa. Materiaali sisältää tekstin lisäksi kuvia, karttoja ja taulukoita, jotka ovat integroituna sivuille. Seuraavissa kappaleissa käydään pääpiirteittäin läpi koulutusmateriaalin sisältö ja perustelut siitä, että miksi kyseiset asiat on materiaaliin otettu käsiteltäviksi.

7.1 Itsensä tunteminen

Materiaali alkaa itsensä tuntemiseen liittyvillä tehtävillä, jotka ovat siten, että aluksi on helpompia tehtäviä kaverikirjamaisessa osiossa. Tämän jälkeen siirrytään pohtimaan omia ominaisuuksia auttajana Joharin ikkunan ja oman elämänkaaren kautta. Joharin ikkuna on henkilön ominaisuuksien, itsetuntemuksen ja ihmissuhteiden pohtimiseen käytetty vuorovaikutusmalli. Oman itsensä tunteminen on erittäin tärkeää auttamistyössä ja siksi itsetuntemusosio on valittu ensimmäiseksi asiaksi. Itsensä tuntemisen lisäksi materiaalin Kaveri-, Ohjaaja- ja Perhe-luvut pyrkivät tutustuttamaan kurssilaiset ja ohjaajan toisiinsa sekä miettimään perheen merkitystä itselleen. Joharin ikkunan ja elämänkaaren kautta kurssilainen pystyy itse miettimään omia vahvuuksiaan ja heikkouksiaan auttamistyöhön sekä asioita, jotka ovat vaikuttaneet siihen miksi hän on kurssilla.

Sielunhoidossa auttajan tärkein työkalu on hänen oma persoonansa. Sielunhoitajan tulisi tarkastella omia motiivejaan ja sitä, miksi hän haluaa auttaa. (Pruuki 2008, 17–19.) Saappaan sielunhoitotyössä juuri oman itsensä tunteminen onkin tärkeää, jotta pystyy auttamaan toisia. Auttajan tulee myös tietää omat motiivinsa.

7.2 Saapas-tietous

Osio alkaa teoriaosuudella, joka kertoo miksi Saapas on syntynyt, missä ja keiden toimesta ja mikä se itsessään on. Osiossa käydään läpi myös toimintaperiaatteet sekä poh-

ditaan kysymysten avulla syitä muun muassa siihen, miksi on lähtenyt mukaan koulutukseen ja mitä siltä odottaa.

Valtakunnallinen koulutusmateriaali vuodelta 2001 listaa koulutukselliseksi tavoitteiksi, että koulutettava hahmottaa valtakunnallisen toimintakokonaisuuden, jonka osana hänen ryhmänsä toimii. Tavoitteena on myös oman paikkakunnan ryhmän historian sekä toiminnan hahmottaminen jatkuvana prosessina. (Hyvén, Oksanen, Pesonen, Rissanen, Savolainen & Toikkari 2001, 12.) Osio antaa tarvittavat tiedot näihin aihepiireihin teorian ja tehtävien avulla sekä aiheeseen liittyvien luentojen kautta.

7.3 Paikallistuntemus ja rikollisuus Kotkassa

Oman paikkakunnan nuorisopalveluiden ja oman seurakunnan nuorisotyön tuntemus on listattu osaksi Palveluoperaatio Saappaan koulutuskokonaisuutta (Hyvén ym. 2001, 15). Paikallistuntemusosio johdattaa kurssilaisen karttatehtävien myötä hahmottamaan seurakunnan toimipaikat, kaupungin nuorisotalot ja koulut alueilla, joissa partioidessa yleensä liikutaan. Osiossa myös kartoitetaan nuorten suosimia paikkoja sekä perehdytään niin sanottuihin vaarallisiin paikkoihin eri alueilla. Osiossa myös pyritään harjoitteluun päivystysten suunnittelua parityönä.

Kotkassa tapahtuva nuorisorikollisuus on pyritty käymään läpi erilaisten taulukoiden avulla. Taulukot kertovat eri rikoslajeittain nuorten tekemiä rikoksia eri kaupunginosissa. Tehtävät haastavat keskustellen pohtimaan miksi joidenkin alueiden rikollisuus on nousussa ja toisilla alueilla laskussa. Tehtävissä käydään läpi myös Saappaan vaikutusmahdollisuuksia rikoksenehkäisyyn.

7.4 Nuoruus

Tietoyhteiskunnassa eläminen markkinavoimien keskellä voi luoda nuorille mielikuvan siitä, että he itse pystyvät hallitsemaan elämäänsä, kontrolloimaan päihteidenkäyttöään ja jopa kuolemaa. Tämän todellisuuden keskellä he tarvitsevat kuitenkin aikuista enemmän kuin koskaan aiemmin. (Heikkilä & Luumi 2003, 36.) Palveluoperaatio pyrkii vastaamaan juuri tähän haasteeseen olemalla nuorille ja lapsille turvallinen aikuinen,

jonka puoleen voi kääntyä vaikeissakin asioissa. Vapaaehtoiset myös osaltaan vaikuttavat nuorten päihteidenkäyttöön valistamalla, sillä heillä ei ole oikeuksia takavarikoida päihteitä nuorilta pois.

Vuonna 2001 julkaistun Saappaan vapaaehtoisten koulutusmateriaalin mukaan nuoruus elämänvaiheena kuuluu opiskeltaviin asioihin. Sisällöltään koulutuksen tulisi olla nuoren kehitykseen, itsenäistymiseen sekä sosiaalisiin tarpeisiin kohdentuvaa, mutta myös nuorta koskevan lainsäädännön tunteminen ja yhteiskunnallinen asema kuuluu koulutukseen. (Hyvén ym. 2001, 13–14.)

Saapasta rakentamassa -materiaalin nuoruus osio sisältää oman nuoruuden pohtimiseen liittyviä tehtäviä, ryhmätehtäviä nuoruudesta sekä nykynuorisoon liittyviä harjoituksia. Osa tehtävistä on melko henkilökohtaisia ja siten haastaa kurssilaisen pohtimaan syvemmin omaa nuoruuttaan, siinä tapahtuneita muutoksia sekä häneen vaikuttaneita asioita.

7.5 Päihteet

Havio ja Sutinen kirjoittavat teoksessa Päihdehoitotyö niistä erityistiedon alueista, joita sairaanhoitajat tarvitsevat päihdehoitotyössä. He mainitsevat muun muassa päihteiden vaikutusmekanismit sekä terveysvaikutukset, päihdeongelman luonteen, päihdehoitotyön menetelmät sekä hoitopaikat. Päihdehoitotyössä tulisi tunnistaa käyttäjän eri elämäntilanteet yksilö-, perhe- ja yhteisötasolla, käsitellä käyttöä vuorovaikutustilanteessa, ohjata, neuvoa ja motivoida käyttäjiä sekä pystyä luottamukselliseen vuorovaikutussuhteeseen. (Havio & Sutinen 2000, 17–18.) Saappaan päivystäjien tulisi kurssin aikana oppia edellä mainitut erityistiedon osa-alueet ainakin osittain, sillä päihteet ovat monella nuorella yksi osa elämää ja tulevat partioidessa vastaan erityisesti nuorten suosimina juhlapyhinä. Huumausaineiden ollessa kyseessä tulisi päivystäjillä olla tietoa siitä minne nuoren voi ohjata hoitoon. Huumeet Internetissä ja nuorisokulttuureissa -raportissa mainitaan, että esimerkiksi kannabiksen takia hoitoon hakeutuneista suurin osa on nuoria, jotka jokin muu taho, kuten vanhemmat tai oppilaitos, on ilmoittanut hoitoon kuin he itse (Seppälä & Mikkola 2004, 105–106).

Nuori ja päihteet on yksi suuri kokonaisuus vuoden 2001 Saapas-vapaaehtoisten koulutusmateriaalissa. Sisältöalueet päihteisiin liittyen ovat kokeilun paine, päihteiden merkitys, laatu ja saatavuus paikkakunnalla sekä terveydelliset vaikutukset ja vaarat. (Hyvén ym. 2001, 37.) Tehtäväkirjaan on koottu tehtäviä lakipykälien pohjalta, sillä tällöin kurssilaisten tulee yhdessä miettiä tupakka- ja alkoholilain pohjalta edellä mainittuja sisältöalueita. Lisäksi koulutukseen sisältyy poliisin luento huumeista sekä päihteistä Kotkan seudulla, joten materiaalista on tarkoituksella jätetty pois moni asia, joka kuitenkin sisältöalueissa mainitaan. Luentoon liittyen materiaaliin on varattu muistiinpanotilaa kyseisille asioille.

7.6 Kriisit

Suurien kriisien jälkeen korostuu lähimmäisten, kriisityön ammattihenkilöiden ja maallikkoauttajien apu. Tällöin vapaaehtoiset voivat toimia henkisen tuen maallikkoauttajina yhteistyössä ammattilaisten kanssa. Vapaaehtoisen rooli voi olla tällöin hyvinkin merkittävä asian läpikäynnissä ja myös käytännön järjestelyissä. (Saari, Kantanen, Kämäräinen, Parviainen, Valoaho & Pirilä 2009.)

Koulutuksen tavoitteena on oppia tunnistamaan erilaisia kriisejä ja keksimään niihin ratkaisuja yhdessä nuoren kanssa (Hyvén 2001, 68). Kriisityön teoriaan sekä tehtäviin on pyritty panostamaan, sillä Kotkassa sekä muualla Suomessa on viime vuosina sattunut useita nuoriin kohdistuneita henkirikoksia, jotka ovat vaatineet kriisityötä. Esimerkiksi Kotkassa vuonna 2007 tapahtuneet sisarussurmat ja vuonna 2009 tapahtunut nuoren puukotus vaativat kriisityötä. Materiaali pyrkiikin käymään läpi erilaisia kriisejä ja niistä selviytymistä teorian avulla. Lisäksi opittua syvennetään tehtävien kautta. Kriisiosio on huomattavasti laajempi kuin moni muu osio, sillä Kotkassa on nuoria koettelevia kriisejä tapahtunut viimeisten vuosien aikana useita ja lisäksi maanlaajuiset Kauhajoen ja Jokelan kouluammuskelut ovat aiheuttaneet kriisitilanteita.

8. MATERIAALIN TUOTTAMISPROSESSI

8.1 Tausta

Kävin Kotka-Kymin seurakuntayhtymän järjestämän Saapas-koulutuksen vuonna 2008 ja tällöin kurssilla nousi tarve saada materiaalia, jota pystyisi tarvittaessa lukemaan myös koulutuksen jälkeen. Keskustelimme asiasta koulutuksessa yhdessä muiden kurssilaisien sekä erityisnuorisotyönohjaaja Tuula Uusitalon kanssa, mutta lopputuloksena oli, että kunnollista kurssilaisien materiaalia ei ole olemassakaan. Saappaaseen liittyvää materiaalia on jonkin verran, mutta suurin osa niistä on joko ohjaajan materiaalia tai selkeästi vanhentunutta materiaalia 1980- ja 1990-luvuilta.

Keväällä 2009 suoritin Lapsuus ja nuoruus -opintokokonaisuuden harjoittelujakson Mellunkylän seurakunnan erityisnuorisotyössä. Harjoitteluni työelämäohjaajana toimi Juha Kasari, joka on kirjoittanut jonkin verran Palveluoperaatio Saappaaseen liittyvää kirjallisuutta jo 1990-luvulta alkaen. Tutustuin kevään aikana Mellunkylän seurakunnan Saapas-kurssiin ja totesin, ettei heilläkään ole varsinaista oppimateriaalia vaan koulutus pohjautuu melko pitkälti kouluttajan omiin kokemuksiin. Samanlaisia kokemuksia kuulin myös muilta saapaslaisilta, jotka olivat suorittaneet koulutuksensa muun muassa Porissa ja Hattulassa. Tällöin sain idean, että käyn tekemään opinnäytetyönäni Saapas-koulutusmateriaalia Kotka-Kymin seurakuntayhtymälle.

8.2 Aikataulu

Keväällä keskustelin asiasta Tuula Uusitalon kanssa ja päätimme, että voin tehdä materiaalin, mutta sen voisi tehdä kerralla koko Suomea kattavaksi ja hän lupasi selvittää asiaa Nuorten keskuksen puolelta. Nuorten keskus innostui asiasta ja he halusivat esiversion työstä jo seuraavaksi syksyksi eli aikaa oli siis vain muutama kuukausi. Esiversion työstäminen alkoi ja samalla materiaalin hankkiminen. Saapas-koulutusmateriaalit osoittautuivat vanhoiksi ja käyttökelvottomiksi sellaisenaan, joten jouduin aloittamaan täysin oman materiaalin työstämisen. Tällöin materiaali sisälsi muun muassa laajahkon ensiapuosion ja osioita festaripäivystyksistä, normaaleista päivystyksistä ja erilaisista koulutusvaihtoehdoista. Syksyllä 2009 asian käsittely jäi Nuorten keskuksen alaisen

Saappaan neuvottelukunnan kokouksessa käsittelemättä ja se päätettiin siirtää seuraavaan kokoukseen, joka oli vasta loppuvuodesta. Jälkimmäisessä kokouksessa päätettiin olla toteuttamatta materiaalia, sillä vastaavia materiaaliehdotuksia oli tullut myös muita kyseisen syksyn aikana. Neuvottelukunta kuitenkin ehdotti, että kävisin työstämään materiaalia pelkästään Kotka-Kymin seurakuntayhtymälle.

Uusi työskentelyprosessi alkoi keväällä 2010, jolloin materiaalia rajattiin siten, että ensiapuosiio jää kokonaan pois, sillä Kotkassa ensiapuosion kouluttaa ulkopuolinen kouluttaja. Samalla materiaali muuttui enemmän työkirjamaisemmaksi, mutta kuitenkin myös tärkeimmät teoriaosuudet sisältäväksi. Kevään ja kesän aikana Keravan seurakunnan erityisnuorisotyöntekijä Pekka Nappar innostui materiaalista ja kysyi materiaalin käyttömahdollisuutta myös heidän Saapas-kurssillaan. Tällöin oli kuitenkin pidettävä raja selkeänä, että materiaali on suunnattu Kotkaan, sillä materiaali sisältää runsaan paikallistuntemusosion, mutta muutoin materiaali on käyttökelpoinen myös Keravalla ja asiaan palataan kun materiaali valmistuu.

Alkusyksyn 2010 aikana materiaali valmistui ja sen sisällön tarkistamisessa ja muokkaamisessa oli merkittävästi mukana Kotka-Kymin seurakuntayhtymän erityisnuorisotyönohjaaja Tuula Uusitalo. Kotkan Saappaan tuki ry:n varapuheenjohtaja Jussi Enroos oli merkittävässä roolissa graafisen ilmeen suunnittelussa sekä taitossa. Lisäksi usea Saapas-vapaaehtoinen Kotkan, Keravan ja Itä-Helsingin Saapas-ryhmistä oli auttamassa materiaalin suunnittelussa.

8.3 Palaute

Palautetta on antanut paljon edellä mainittujen työntekijöiden ja Saapas-vapaaehtoisten lisäksi myös Kotkan Saappaan tuki ry:n hallituksen jäsenet, jotka ovat arvioineet materiaalia ja ehdottaneet siihen parannusehdotuksia. Kuitenkaan varsinaista palautekyselyä ei ole heille teetetty, mutta vapaamuotoisesti sekä suullisesti, että kirjallisesti he ovat auttaneet materiaalin työstämisessä prosessin aikana.

Materiaalista kerättiin pienimuotoinen palaute sähköpostitse syksyllä 2010. Vastausaikaa materiaalin arvioinnille oli yksi viikko. Materiaalin sai luettavakseen kaksi sen het-

kistä kurssilaista sekä kaksi jo koulutuksen käynnyttä henkilöä. Materiaalista pyydettiin kirjoittamaan vapaamuotoisesti palautetta. Vastauksia saapui kaksi, joista molemmat jo koulutuksen käyneiltä henkilöiltä. Palaute oli pääosin positiivista ja materiaalia luonnehdittiin muun muassa seuraavasti:

Toimii hyvin Saappaan koulutusmateriaalina ja motivoi lukijaa tekemään tehdyt harjoitteet. Kirjoitettu selkeästi jolloin koulutuksessa käyttäminen on helppoa. Jokaiseen aiheeseen sopiva harjoitus tuo helpotuksen koulutajalle. (Vastaaja 1)

Tehtävät hyviä harjoituksia. Materiaalin avulla jokainen voi vetää Saapas-koulutuksen niin kuin itse haluaa. Muistiinpanosivut hyvät sillä kirjan materiaalin lisäksi on varmasti tarkoitus käydä läpi muitakin asioita. (Vastaaja 2)

Ulkoasu hyvä ja houkuttelee lukemaan ja tekemään tehtäviä. (Vastaaja 2)

Parannusehdotuksia sekä joidenkin aihealueiden puuttumista tai pituutta kritisoitiin jonkin verran, mutta osa juuri näistä aihealueista oli jätetty tarkoituksellisesti pois. Eräässä kommentissa pohdittiin kaupunkituntemusosion pituutta liian laajana.

Luin vanhaa koulutuskirjaa ja siinä sielunhoitoa oli käsitelty laajemmin. Se on kuitenkin iso osa sitä mitä vapaaehtoiset kadulla tekevät. (Vastaaja 2)

Onko tarpeellista käydä läpi niin tarkasti kotkan karttaa ja kouluja seurakunnan tiloja yms. Missä lastensuojelulaki, ilmoitusvelvollisuus ja salassapito asiat? (Vastaaja 2)

Vastaaja 2 vertasi materiaalia vanhaan koulutuskirjaan, joka luultavasti on vuonna 2001 ilmestynyt Palveluoperaatio Saappaan vapaaehtoiset koulutusmateriaali. Kyseistä materiaalia ei kuitenkaan ole käytetty Kotka-Kymin seurakuntayhtymän Saapas-koulutuksessa ja kyseinen materiaali on suunnattu työntekijöille.

Materiaalista tullaan keräämään palautetta syksyn 2010 Kotkan Saapas-kurssin jälkeen sekä uusilta, että vanhoilta kurssilaisilta. Tämä palautteen kerääminen ja palautteen analysointi ei ehtinyt opinnäytetyöhöni, mutta palautteen perusteella materiaalia tullaan muokkaamaan siten, että syksyllä 2011 aloittava kurssi saisi valmiin painetun materiaalin kopioversion tilalle.

9. POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET

9.1 Koulutusmateriaalin tuottaminen opinnäytetyönä

Produktion tarkoituksena oli tuottaa työkirjamainen koulutusmateriaali Kotka-Kymin seurakuntayhtymän Saapas-vapaaehtoisten koulutukseen. Materiaali valmistui ja se otettiin käyttöön Saapas-kurssilla syksyllä 2010, joten voi sanoa, että päätavoite täyttyi. Kontaktit Saapas-toimintaan ja Saappaan tukiyhdistystoimintaan ovat olleet opinnäytetyön aikana kantavana voimavarana, sillä mukana olo kentällä partioidessa toi jokaisella partiointikerralla lisää näkökulmaa siihen, millaisia asioita kadulla tulee vastaan ja mitä olisi hyvä ottaa huomioon koulutusmateriaalissa. Kontaktit kolmeen eri Saapas-ryhmään Kotkassa, Helsingissä ja Keravalla antoivat näkökulmaa Saapas-toiminnasta myös muualla Suomessa kuin vain Kymenlaaksossa. Omasta Saapas-vapaaehtoiskoulutuksestani on tämän työn julkaisuhetkellä kulunut noin kaksi vuotta, joten asettuminen koulutettavan rooliin oli luontaisempaa ja se auttoi materiaalisuunnittelussa.

Halusin tehdä materiaalin, joka olisi helposti muunnettavissa myös muiden seurakuntien käyttöön ja olisi samalla pitkäikäinen. Materiaalin sisällöstä muun muassa itsetuntemus, nuoruus elämänvaiheena, Palveluoperaatio Saapas ja kriisit ovat tietoa, jota voi käyttää helposti myös Kotkan ulkopuolella. Paikallistuntemusosio sekä rikostilastot puolestaan rajoittavat materiaalin käyttöä muissa seurakunnissa, mutta pienillä muutoksilla produktiota on mahdollista käyttää. Materiaali on pyritty tekemään niin, että sitä pystyisi käyttämään kuka tahansa kouluttaja koulutuksensa lisämateriaalina. Tämä antaa kouluttajalle vapauden suunnitella haluamansa koulutusrungon ja liittää siihen tehtäviä materiaalista. Tällöin kurssilaiselle jää mahdollisuus myös itsenäiseen työskentelyyn syventävien tehtävien muodossa, sillä kaikkia tehtäviä ei ole tarkoituksaan käydä läpi koulutuksessa.

Ongelmaksi materiaalityönnä muodostui kuitenkin oman katutyön, seurakuntatyön ja erityisesti Saapas-toiminnan tuntemus. Vaikka kokemusta päivystyksistä oli kolmesta eri seurakunnasta, niin kouluttajana kurssilla en ole ollut. Toisin sanoen lähdin tekemään koulutusmateriaalia ilman pätevyyttä edes kouluttaa ketään. Tämä toi suuren

haasteen, sillä tuote oli kuitenkin pakko tehdä valmiiksi kun sen olin luvannut tehdä ja mukaan oli jo lähtenyt seurakunnan lisäksi Kotkan Saappaan tukiyhdistyskin. Aikataulu produktion teossa oli liian kiireinen ja sen seurauksena materiaalia ei ehditty koekäyttää minkään kurssin kanssa. Sen vuoksi syksyn 2010 kurssilaiset ovat testiryhmänä materiaalille ja kurssin jälkeen tulen vielä keräämään palautetta siitä, mutta en enää opinnäytetyöhön liittyen.

9.2 Kehittämismahdollisuudet

Materiaalia on mahdollisuus kehittää entistä paremmaksi ja toivottavaa olisikin, että se muuttuisi ajan kuluessa mahdollisesti myös muiden seurakuntien käyttöön sopivaksi. Saapas-koulutus kuitenkin elää koko ajan ja myös nuoret ja heidän tapansa viettää aikaa muuttuvat. Nuoret viettävät aikaa entistä enemmän tietokoneen ja netin parissa. Myös Saapas-toiminta on osittain siirtymässä nettiin uuden NettiSaapas -hankkeen myötä. Kotka-Kymin seurakuntayhtymä on pilottiseurakuntana tässä hankkeessa ja koulutus sen myötä edelleen muuttuu. Tämän työn valmistumisen aikana on vaikea sanoa, että sisällytetäänkö koulutus nykyiseen Saapas-koulutukseen vai jätetäänkö se erilliseksi lisäkoulutukseksi vai jotain muuta. Tämä tulee kuitenkin vaikuttamaan materiaaliin muutaman vuoden sisällä ja siten materiaalin muokkaaminen on hyvin todennäköistä.

NettiSaapas tulee luultavasti olemaan yksi keskeinen seurakuntien erityisnuorisotyön etsivän työn muoto tulevan vuosikymmenen aikana ja se tulee tarjoamaan paljon opinnäytetyön aiheita mahdollisesti kvalitatiivisen tutkimuksen, kvantitatiivisen tutkimuksen tai produktion kautta. Yhä enemmän verkkoon menevässä maailmassa tulisi kuitenkin muistaa myös pitää vanhaa ja hyväksi havaittua perinteistä Saapasta esillä.

9.3 Opinnäytetyön onnistuminen ja arviointi

Opinnäytetyön tekemisessä oli todella paljon työtä, vastoinkäymisiä, mutta myös hyviä kausia, jolloin työ eteni todella nopeasti. Heti työn aloituksesta alkaen pidin työn graafista ulkoasua erittäin tärkeänä, sillä se lisää materiaalin kiinnostavuutta perinteiseen A4-kokoiseen tulostettuun monisteenippuun verrattuna. Kotkan Saappaan tuki ry:n vara-

puheenjohtaja Jussi Enroos omasta tahdostaan oli alusta alkaen mukana auttamassa sekä taitossa, että graafisessa suunnittelussa.

Opinnäytetyöprosessin alkuvaiheessa työstä rajattiin pois ensiapuosio ja tähän rajaukseen olen erittäin tyytyväinen, sillä koulutuksen pitää ulkopuolinen taho ja heidän käyttämä materiaalinsa on eri kuin se mitä olisin itse tehnyt. Lisäksi ensiapuosion tekeminen ilman plagiointia olisi ollut hyvin hankalaa, sillä lääketieteellisten termien ja hoito-ohjeiden muokkaaminen olisi ollut eettisesti kovin arveluttavaa. Aivan materiaalituoannon loppuvaiheessa rajattiin pois myös huumetietousosio, sillä sen kanssa muodostui samat ongelmat kuin ensiavussakin ja kyseisen opetuksen pitää usein ulkopuolinen taho omalla tavallaan.

Loppujen lopuksi materiaali kuitenkin vastasi melko pitkälti sitä mitä olin sen halunnutkin olevan – omannäköiseni. Sen toimiminen Kotkassa on työntekijästä kiinni ja Kotkan ulkopuolella vielä enemmän työntekijöistä kiinni ja siihen en itse pysty vaikuttamaan. Koen kuitenkin tehneeni parhaani sen eteen, että sen käyttö olisi helppoa ja vaivatonta ja se antaisi myös kurssin pitäjälle sekä itse kurssilaisellekin jotain uutta. Ohjeistukset tehtäviin ovat helpot ja useimpiin tehtäviin oikeita ja vääriä vastauksia ei ole vaan tärkeintä on saada keskustelua aikaan ja oppia sen myötä.

Työn tekeminen vei aikaa lukuisia tunteja, päiviä ja öitä. Välillä tein työtä kotona Järvenpäässä, toisena päivänä Swazimaassa parvekkeella ja kolmantena Karhulan taksiasemalla taksin ratin takana puoli viideltä aamuyöllä. Lopulta työ valmistui ja kädessäni oli itse tekemäni koulutusmateriaali, jota toivottavasti joskus itsekkin pääsen käyttämään kouluttajana.

LÄHTEET

- Aalto, Erja; Huovinen, Minna; Kauppinen, Jaana & Mikkonen, Mika 2007. Outreach work among marginalised populations in Europe. Guidelines on providing integrated outreach services. Amsterdam: Foundation Regenboog AMOC.
- Alstela, Juha 1986. Palveluoperaatio Saapas – mitä ja miksi? Helsinki: Nuorten keskus.
- Enroos, Jukka-Pekka 2010. Diakoni, Kymin seurakunta. Kotka. Sähköpostiviesti 27.5.2010. Vastaanottaja Marko Vanhala. Tuloste tekijän hallussa.
- Harju, Ulla-Maija; Niemelä, Pauli; Ripatti, Jaakko; Siivonen, Teuvo & Särkelä, Riitta 2001. Vapaaehtoistoiminta – seurakunnassa ja järjestöissä. Helsinki: Edita.
- Havio, Marjaliisa & Sutinen Tiina 2000. Päihdehoitotyön tietoperusta – Hoitotyön keskeiset käsitteet ja tietämisen alueet. Teoksessa Inkinen, Maria; Partanen, Airi & Sutinen, Tiina. Päihdehoitotyö. Helsinki: Tammi, 15–25.
- Hjort, Haldis 1988. Etsivän työn psykologia. Suomennettu 1995. Jyväskylä: Suomen Nuorisoyhteistyö Allianssi ry.
- Hujala, Anne 1993. Etsivä nuorisotyö – mitä se on? Stakes, aiheita 17/1993.
- Kirkkohallitus 2007. Läsnaolon nuorisotyö. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon erityisnuorisotyön missio, visio, strategia 2015. Helsinki: Kirkkohallitus/Kasvatus ja nuorisotyö.
- Kotka-Kymin seurakuntayhtymä i.a. a. Seurakuntayhtymä. Hallinto. Hallintokaavio. Viitattu 6.10.2010.
<http://www.kotkanseurakunnat.fi/Seurakuntayhtymä/Hallinto/Hallintokaavio>
- Kotka-Kymin seurakuntayhtymä i.a. b. Seurakuntayhtymä. Hallinto. Seurakuntajako. Viitattu 6.10.2010.

<http://www.kotkanseurakunnat.fi/Seurakuntayhtymä/Hallinto/Seurakuntajako>

Kotka-Kymin seurakuntayhtymä i.a. c. Seurakuntayhtymä. Hallinto. Tilastot. Alueemme väestötilasto 2002–2008. Viitattu 6.10.2010.

<http://www.kotkanseurakunnat.fi/Seurakuntayhtymä/Hallinto/Tilastot>

Kotkan kaupunki i.a. Tietoa kotkasta. Etusivu. Viitattu 6.10.2010.

<http://www.kotka.fi/index.asp?language=1>

Kotkan kaupunki 15.6.2010. Tietoa Kotkasta. Etusivu. Historia. Viitattu 6.10.2010.

http://www.kotka.fi/alltypes.asp?d_type=5&menu_id=110&menupath=110#aa110

Kotkan Saappaan tuki ry 2010 a. Kotkan Saappaan tuki ry:n säännöt. Kotka: Kotkan Saappaan tuki ry.

Kotkan Saappaan tuki ry 2010 b. Kotkan Saappaan tuki ry:n toimintasuunnitelma 2010. Kotka: Kotkan Saappaan tuki ry.

Kotkan Saappaan tuki ry 2010 c. Kotkan Saappaan tuki ry:n pöytäkirjakansio. Kotka: Kotkan Saappaan tuki ry.

Kotkan Saappaan tuki ry i.a. Etusivu. Viitattu 22.10.2010.

<http://www.kotkansaapas.fi/Etusivu.html>

Lehikoski, Arja 2008. Palveluoperaatio Saapas, mitä ja miksi? – materiaalin uudistaminen. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Diak Etelä, Järvenpää. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

Lindqvist, Martti 1990. Auttajan Varjo. Keuruu: Otava.

Nuorten Keskus ry i.a. a. Toimintaa. Saapas. Saappaan periaatteet. Viitattu 6.10.2010.

<http://www.nuortenkeskus.fi/fi/toimintaa/saapas/palveluoperaatio+saappaan+periaatteet/>

- Nuorten Keskus ry i.a. b. Toimintaa. Saapas. Palveluoperaatio Saappaan toimintakokonaisuus. Viitattu 6.10.2010.
<http://www.nuortenkeskus.fi/fi/toimintaa/saapas/palveluoperaatio+saappaan+toimintakokonaisuus/>
- Nylund, Marianne & Yeung Anne Birgitta (toim.) 2005. Vapaaehtoistoiminta. Anti, arvot ja osallisuus. Tampere: Vastapaino.
- Ojanen, Sinikka 2001. Ohjauksesta oivallukseen. Ohjausteorian kehittelyä. Helsinki: Palmenia.
- Patentti ja rekisterihallitus i.a. Yhdistysnetti. Viitattu 12.8.2010.
http://yhdistysrekisteri.prh.fi/ryhaku.htx?kieli=1&hakuraja=0&nimi=saappaan&kotipaikka=&ensrek=&viimrek=&osoite=&evlu=&orto=&vapaa=&sb_haku=Hae
- Pruuki, Heli (toim.) 2008. Nuorten sielunhoidon käsikirja. Helsinki: LK-kirjat / Lasten Keskus.
- Raamattu. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1992 käyttönottama suomennos. Helsinki: Kirjapaja.
- Saari, Salli; Kantanen, Irja; Kämäräinen, Leena; Parviainen, Kaisa; Valoaho, Sari & Yli-Pirilä Pia 2009. Hädän hetkellä – psyykkisen ensiavun opas. Helsinki: Duodecim.
- Salminen, Reetta & Torniainen, Emma 2010. ”Tuolta ne vihreät päihdepelastajat saapuvat” Saapastietoutta lisäämässä Itä-Helsingin yläkouluissa. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Diak Etelä, Helsinki. Diakoninen sosiaali-, terveys- ja kasvatustieteen koulutusohjelma. Opinnäytetyö.
- Seppälä, Pauliina & Mikkola, Tomi 2004. Huumeet Internetissä ja nuorisokulttuureissa. Havaintoja huumeiden merkityksestä ja riskikäsitteistä käyttäjäpiireissä. Raportteja 287. Helsinki: Stakes.

Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. Sakasti – Toiminta – Vapaaehtoistoiminta.

Viitattu 12.8.2010.

<http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp?Open&cid=Content649A0>

Uusitalo, Tuula 2008. Saapaskoulutusohjelma 2008. Esite.

Yrjälä, Salla 2010. Saapastoimintaa Hattulassa – Hattulan seurakunnan Saapaskoulutusmateriaali. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Diak Etelä, Järvenpää. Sosiaalialan koulutusohjelma. Opinnäytetyö.

LIITTEET

LIITE 1: SAAPASTA RAKENTAMASSA – Kotka-Kymin seurakuntayhtymän Saapas-koulutusmateriaali

SAAPASTA RAKENTAMASSA

Kotka-Kymin seurakuntayhtymän Saapaskoulutusmateriaali

MARKO VANHALA

SAAPASTA RAKENTAMASSA

Kotka-Kymin seurakuntayhtymän Saapaskoulutusmateriaali

Kirjoittaja: Marko Vanhala
Taitto: Jussi Enroos
Piirroukset ja kartat: Jussi Enroos
Kuvat: Marko Vanhala
Kustantaja: Kotkan Saappaan tuki ry

Kädessäsi on ensimmäinen Korka-Kymin seurakuntayhtymän Saapasvapaehtoisten koulutusmateriaali. Materiaalia kaivattiin vuoden 2008 kurssilla, sillä tuolloin ei ollut minikäänlaista ajantasaista oppikirjaa tai yhtenäistä materiaalipakettia, joka olisi suunnattu kurssilaisille.

Opiskeluihini Diakonia-ammattikorkeakoulussa kuuluu opinnäytetyön tekeminen ja päätin toteuttaa opinnäytetyöni tekemällä Saapasvapaahoitoisille työkirjatyylisen oppimateriaalin, joka kuitenkin sisältäisi myös oppikirjamaisia piirteitä. Materiaalin työstäminen samaan aikaan opiskelun, työskentelyn ja Swazimaassa suoritettun kansainvälisen harjoittelun kanssa oli suhteellisen haastavaa, mutta antoisaa ja mielenkiintoista.

Lähdemateriaalin etsiminen ja lukeminen vei runsaasti aikaa, sillä vapaahoitoisten materiaalia ei ollut saatavilla tai materiaali oli 1980- tai 1990-luvulta. Materiaali on suunnattu Korkalaisen Saapakoulutukseen ja myös se toimitaan oman haasteensa, sillä Korkan paikallistuntumuseon tekeminen kuvineen ja karttoineen oli työlästä, mutta myös opettavaista.

Materiaalin työstämisessä suurta apua on antanut Korka-Kymin seurakuntayhtymän erityisnuorisotyöntekijä Tuula Uusitalo sekä Diakonia-ammattikorkeakoulun opettajat Päivi Sutinen ja Pekka Launonen. Suuri kiitos materiaalin graafisen ulkoasun tekemisestä kuuluu Korkan Saappaan tuki ry:n varpuheenjohtaja Jussi Enroosille. Kiitos myös kaikille muille, jotka ovat auttaneet materiaalin työstämisessä.

Toivottavasti materiaali auttaa sinua ymmärtämään Saappaan periaatteita, nuoren elämää, seurakunnan erityisnuorisotyötä, Saapaspartiointia ja vapaahoitoisen velvollisuuksia sekä oireksia. Materiaalin avulla opit kenties jotain myös itsestäsi ja siitä, millainen auttaja olet ja miten voit auttaa muita erilaisiin keinoihin.

Marko Vanhala
Sosionomi (AMK)
Kirkon nuorisotyön ohjaaja

SINÄ SAAPPAANA!

Onnea siitä, että olet päättänyt lähteä mukaan Saapakoulutukseen. Saapasvapaahoitukseen lähtiesi olet jo kenties selvittänytkin jotakin tietoja siitä, mikä Saapas on ja miten se toimii, mutta koulutuksen sisältö on luultavasti sinulle vielä täysin avoinna. Koulutukset eroavatkin eri seurakuntien välillä runsaasti, sillä osa järjestää koulutuksen leirimuotoisena, osa ilta kokoon-tu-misina ja osa niiden kombinaationa. Koulutuksen tuntimäärä on kuitenkin määritelty minimissään 60-80 tuntiin ja se täyttyy jokaisessa koulutusta antavassa seurakunnassa. Joissakin paikoissa koulutus kestää puoli vuotta, toisaalla vuoden, kolmannessa paikassa jotain siltä väliltä.

Saapasvapaahoitoisina toimii hyvin erilaisilla taustoilla olevia henkilöitä. Korkan Saapasryhmän vapaahoitoisista löytyy muun muassa nuorisotyön ohjaaja, taksinkuljettaja, pappi, opiskelija, ravintolayrittäjä, siivooja ja putkimies. Ikähaarukkin vaihtelee hyvin paljon nuorempien ollessa 18 vuotta ja vanhimpien ollessa jo keski-ikässä. Koulutuksella ja iällä ei ole väliä, mutta asenteella on. Positiivinen asenne takaa mukavat päivätyöt ja koulutuksen ja sitä kautta sinulla on mahdollisuus saada selville se, mitä Saapas toiminta oikeasti on.

Päivystyksissä tulet kohtaamaan mitä erilaisimpia tapauksia ja henkilöitä. Suuri osa henkilöistä on nuoria, mutta mukaan mahtuu niin keski-ikäisiä kuin eläkeläisiäkin. Ennakko ei voi tietää mitä ilta tuo tullessaan ja ikinä ei tiedä päätykö päiväystämään Isopiistoon, Äijänniemen uimarannalle vai kenties Sampo-talolle lukiolaisten bileisiin. Laastarilla voi joutua paikkaillemaan nuoren polvia tai toisen nuoren sandaal-leita, mutta olipa auttaminen ja paikkailleminen millaista tahansa ja missä tahansa niin joku on siitä saanut avun ja se onkin Saapas-toiminnan avainsana – auttaminen.

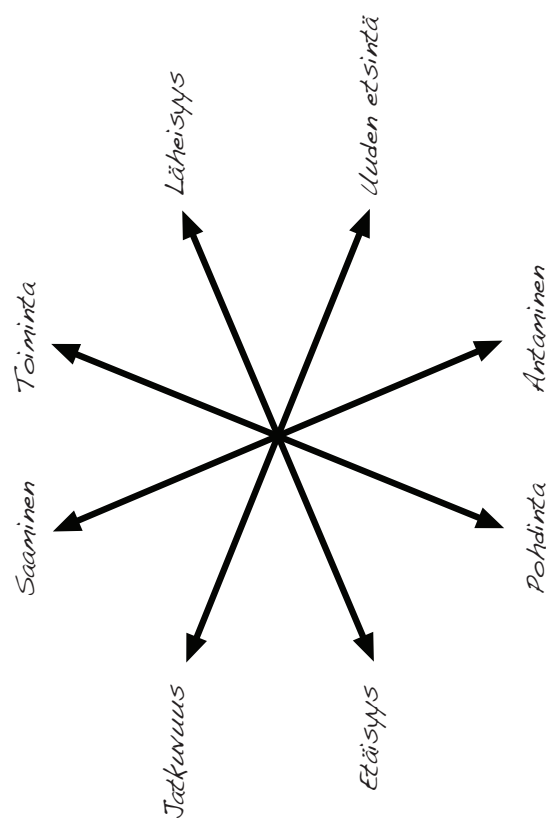
Jotta voi auttaa toisia, on ensin tunnettava itsensä ja omat vahvuutensa sekä heikkoutensa. Materiaali eteneekin siten, että ensin tutustut itseesi, toisiin koulutettaviin ja Saappaaseen. Tämän jälkeen keskitytään nuoreen ja nuoruuteen elämänvaiheena ja lopuksi käydään läpi päihkeitä sekä päiväystyö-kuvioita. Mukana on myös laajahko paikallistuntumuseo, sillä Saapas toimii usein myös infopisteidenä nuorille ja vieraspaikkakuntalaisille.

ESIPUHE	4
SINÄ SAAPPAANA	5
SISÄLLYS	6
MOTIVAATIOTIMANTTI	7
KAVERIKIRJA	8
PAIVELUOPERATIO SAAPAS	19
NUORUUS	24
KRIISIT	32
SIELUNHOITO	38
NONVERBAALINEN VIESTINTÄ	39
KOTKAN KAUPUNKITUNTEMUS	41
RIKOLLISUUS KOTKASSA	48
TUPAKKA	52
ALKOHOLI	54
HUUMAUSSAINEET	55
PÄIVYSTYKSET	58
KOTKAN SAAPPAAN TUKI RY	62
MOTIVAATIOTIMANTTI	64
LÄHTEET	66

MOTIVAATIOTIMANTTI

Merkitse pisteet motivaatiotimantin kaksipäisiin nuoliin niihin paikkoihin jotka kuvaavat omaa motivaation tasoasi Saapastoinmintaa aloittaessasi. Kuhuinkin kaksipäiseen nuoleen tulee yksi piste siihen kohtaan vastakohtapareja kuin itse haluat sen laittaa. Lopuksi yhdistä pisteet viivalla toisiinsa niin että ne muodostavat nelikulmion.

Olisiko pisteet eri paikoissa jos kyseessä olisi työ- tai opiskelumotivaatiota kuvaava timantti? Miksi?

Miltä timantti näyttäisi jos paras ystäväsi tekisi sen sinusta?

Luuletko että timantin muoto muuttuu koulutuksen edetessä?

Minä

Nimeni on

Olen syntynyt (kaupunki)

Asun

Tänään on

Kurssilla on minun lisäkseni

Työntekijänä on

Tänään minulla on päälläni

Tällä hetkellä olen

toissa

opiskelen

muuta, mitä?

Paras kaverini on

Kolme muuta kaveria

Harrastan

Tänään söin aamulla

Minua ärsyttää itsessäni

Parasta minussa on

Jos olisin kasvi, olisin

Jos olisin sarjakuvahahmo, olisin

Viimeksi katsomani elokuva on

Minulla on

auto, joka on merkittävä

polkupyörä, joka on väreiltään

mopo, jonka huippunopeus on

lemmikki, joka on

kämmekkä, joka on merkittävä

Maa, jonne haluaisin matkustaa on

Kaupunki, jonne haluaisin matkustaa on

Kaupunginosa kotkassa, jonne haluaisin muuttaa on

Minut saa iloiseksi se, että

Minut saa surulliseksi se, että

Tahtoisin oppia Saapaskurssilla

Olen täällä kurssilla siksi, että

Kaveri

Nimeni on

Olen syntynyt (kaupunki)

Asun

Tänään on

Kurssilla on minun lisäkseni

Työntekijänä on

Tänään minulla on päälläni

Tällä heikellä olen

toisää

opiskelen

muuta, mitä?

Paras kaverini on

Kolme muuta kaveria

Harrastan

Tänään seinäni on

Minua ärsyttää itsestäni

Parasta minussa on

Jos olisin kasvi, olisin

Jos olisin sarjakuvahahmo, olisin

Viimeksi katsomani elokuva on

Minulla on

auto, joka on merkittävä

polkupyörä, joka on väreiltään

mopo, jonka huippunopeus on

lemmikki, joka on

kännykkä, joka on merkittävä

Maa, jonne haluaisin matkustaa on

Kaupunki, jonne haluaisin matkustaa on

Kaupunginosa kotikassani, jonne haluaisin muuttaa on

Minut saa iloiseksi se, että

Minut saa surulliseksi se, että

Tahtoisin oppia Sappaskurssilla

Olen täällä kurssilla siksi, että

Kaveri

Nimeni on

Olen syntynyt (kaupunki)

Asun

Tänään on

Kurssilla on minun lisäksi

Työntekijänä on

Tänään minulla on päälläni

Tällä hetkellä olen

töissä

opiskelen

muuta, mitä?

Paras kaverini on

Kolme muuta kaveria

Harrastan

Tänään seiniä aamulla

Minua ärsyttää itsestäni

Parasta minussa on

Jos olisin kasvi, olisin

Jos olisin sarjakuvahahmo, olisin

Viimeksi katsomani elokuva on

kurssilaista, joista tunnen

Minulla on

auto, joka on merkittävä

polkupyörä, joka on väritään

mopo, jonka huippunopeus on

lemmikki, joka on

kännykkä, joka on merkittävä

Maa, jonne haluaisin matkustaa on

Kaupunki, jonne haluaisin matkustaa on

Kaupunginosa kotkassa, jonne haluaisin muuttaa on

Minut saa iloiseksi se, että

Minut saa surulliseksi se, että

Tahtoisin oppia Saapaskurssilla

Olen täällä kurssilla siksi, että

Ohjaaja

Minä olen

Asun

Olen syntynyt

Olen ollut mukana Saappaassa

vuotta

Lempiväriini on

Lempibändini on

Lempiruokani on

Tänään olen onnellinen siitä, että

Tänään minua harmittaa se, että

Olen ollut päivystämässä

Saapasryhmässä, jotka ovat

Saapaskoulutuksessa minua jännittää

Tämän kirjan omistajassa pidän eniten

Perhe

Perheeseeni kuuluu

Näytän enemmän

isältää

äidiltä

Minulla on

isoäitiä

isoisää

serkkua

tätiä

enoa (äidin veljeä, jos et tiennyt)

setää (isän veljeä)

Isäni on kotoisin

Äitini on kotoisin

Eniten riitelin / riitelen vanhempieni kanssa

Parhaat hetket vanhempieni kanssa ovat

Perinteitä perheessämme on

Jouluisin olemme

Syntymästäni tähän päivään olen asunut paikassa perheeni kanssa

JOHARIN IKKUNA

Kirjoita viereisellä sivulla olevan ikkunan jokaiseen ruutuun ominaisuuksiasi. Tämän tehtävän avulla pyritään lisäämään itsetuntemustasi ja pohtimaan ominaisuuksiasi.

Avoim ruutu

Tähän ruutuun kuuluvat ne ominaisuutesi, jotka kaikki muut ihmiset ja sinä itse tiedät itsestäsi.

Sokea ruutu

Tähän ruutuun kuuluvat ne ominaisuudet, jotka muut ihmiset tietävät sinusta, mutta sinä et tiedä.

Salattu ruutu

Tähän ruutuun kuuluvat ne ominaisuudet, jotka itse tiedät itsestäsi, mutta muut eivät tiedä.

Tuntematon ruutu

Tämä ruutu jää tyhjäksi. Siihen jää tiedostamattomat ominaisuudet, jotka eivät ole kenenkään tiedossa.

<i>Avoim</i>	<i>Sokea</i>
<i>Salattu</i>	<i>Tuntematon</i>

SAAPPAAN HISTORIA

Palveluoperaatio Saapas on saanut alkunsa vuonna 1972 Vantaalla Keimolan moottoriradalla järjestetyillä Keimola-rock-festareilla. 1970-luvulla Suomeen kantautuivat rock-festarit, joiden yleisilmeeseen kuului runsas päihteidenkäyttö. Pääkaupunkiseudun seurakuntien nuorisotyöntekijät ennakkoivat tilanteen ja lähtivät partioimaan tapahtumaan. Tapahtumasta saatiin hyviä kokemuksia toiminnan kehittämiseksi ja toimintaa päätettiin laajentaa myös festareiden ulkopuolelle. Tämä oli mahdollista, sillä motivoituneita vapaaehtoisia oli runsaasti mukana toiminnassa. Virallisesti Palveluoperaatio Saapas on perustettu 8.3.1979. Tuolloin Kirkkohallituksen alaisen Kirkon nuorisotyön keskuksen festivaalityöryhmä teki päätöksen toiminnan aloittamisesta.

MIKÄ SAAPAS ON JA MIKSI?

Saapastoiminta on Suomen evankelis-luterilaisen kirkon nuorisotyön yksi työmuoto. Useimmiten Saapas on seurakuntien erityisnuorisotyön työkenttään kuuluvaa sielunhoitotyötä, mutta joissakin seurakunnissa myös perusnuorisotyön työkenttään kuuluvaa nuorisotyötä. Työ on myös autta-

mistyötä muun muassa ensiavun muodossa. Saapas toimii siellä missä nuoret liikkuvat, kuten puistoissa, rannoilla, festareilla ja nuorisotiloilla. Saapaspäivystykset painottuvat viikonloppuihin sekä juhlapäiviin. Viikonloppu- sekä festaripäivystykset ovat etsivää kenttätöitä.

Saapaspäivystyksiä hoitavat koulutetut 18 vuotta täyttäneet vapaaehtoiset yhdessä seurakunnan Saapastoiminnasta vastaavan työntekijän kanssa. Saapas-koulutuksen käyneillä vapaaehtoisilla on koulutuksen jälkeen riittävät taidot kohdata nuoria, keskustella heidän kanssaan ja antaa ensiapua sekä sielunhoitoa. Koulutus antaa myös riittävät tiedot oman paikkakunnan nuorisotoiminnasta ja -huollosta.

Toiminta perustuu jokamiehen oikeuteen sekä -velvollisuuksiin. Jokainen saapalainen toimii vapaaehtoisena ilman palkkaa. Ainoa palkallinen henkilö on seurakunnan Saapastoiminnasta vastaava työntekijä. Saapasvapaaehtoiselta edellytetään vaitiolovelvollisuuden ja luottamuksellisuuden noudattamista. Vapaaehtoinen pyrkii tarvittaessa ohjaamaan nuoren oikean auttamistahon luokse, kuten kuraattorille, vieroitusseen tai psykologille.

Palveluoperaatio Saapas on Suomen ev.lut. seurakuntien ensisijaisesti alle 18-vuotiaisiin kohdistuvaa, etsivän työn menetelmin toteutettua auttamis- ja sielunhoitotyötä. Saappaan toiminnassa noudatetaan Lastensuojelulain velvoitteita. Toimintaa ohjaa ja koordinoi Nuorten Keskus ry:n Palveluoperaatio Saappaan neuvottelukunta.

1. Palveluoperaatio Saapas

1.1 Paikallisesta toiminnasta vastaa ja sitä ohjaa seurakunnan nimeämä työntekijä, jolle Nuorten Keskus ry. on anomuksesta myöntänyt Palveluoperaatio Saappaan ohjaajatunnuksen.

1.2 Toimintaa toteuttavat tehtävään koulutetut täysi-ikäiset vapaaehtoiset.

1.3 Toiminta perustuu jokamiehen oikeuksiin ja velvollisuuksiin. Ryhmä toimii luottamuksellisuuden ja avoimuuden periaatteilla.

1.4 Päivystystehtävää suorittaessaan vapaaehtoinen on tässä tehtävässä saamiensa tietojen osalta salassapitovelvollinen.

1.5 Toimintaa toteutetaan erilaisissa nuorten suosimissa oleskelu- ja kohtaamispaikoissa sekä nuorten suurkokoontumisissa.

2. Saapastoiminta ja koulutus

2.1. Saappaan etsivä työ on suunnitelmallista nuorten oleskelupaikoilla tapahtuvaa partiointia ja päivystystoimintaa.

2.2. Saappaan festivaaliryö on nuorten suurkokoontumisissa tapahtuvaa partiointia ja päivystystä.

2.3. Vapaaehtoisoulutuksen perustana on Palveluoperaatio Saappaan koulutusmateriaali. Koulutus antaa sielunhoidollisia ja nuoriso huollollisia valmiuksia nuoren kohtaamiseen, tukemiseen ja ensiavun antamiseen.

2.4. Saapasryhmästä vastaava ohjaaja huolehtii ryhmänsä työnohjauksesta.

2.5. Saapasryhmä on asianmukaisesti vakuutettu.

2.6. Ryhmän toiminnasta laaditaan turvallisuusasiakirja.

3. Palveluoperaatio Saappaan palvelut

3.1. Sielunhoidollinen toiminta: Saapaspartiot kohtaavat nuoria aktiivisesti toiminta-alueella tarjoten mahdollisuutta luottamukselliseen keskusteluun ja aikuis-kontaktiin. Toiminta-alueella on Saappaan tukipiste, johon nuori voi oma-aloitteisesti hakeutua.

3.2. Nuorisohuollollinen toiminta: Nuorta autetaan yksilöllisesti, kulloinkin mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla. Kohdatun nuoren kanssa pyritään sopimaan jatkotapaaminen. Tarvittaessa nuori ohjataan muiden hoito- ja tukitoimien piiriin.

3.3. Kuljetus ja tukipiste: Palveluoperaatio Saapas saattaa nuoren, joka ei itse pysty huolehtimaan itsestään, tukipisteeseen, kotiin tai muuhun turvalliseen kohteeseen.

3.4. Saappaan kalusto: Ryhmällä tulee olla käytössään kulloinkin toiminnan kannalta asianmukainen kalusto ja välineistö.

Vahvistanut Saapasohjaajien työkokous 2009

Miksi olen lähtenyt koulutukseen mukaan?

Mitä odotan koulutukselta?

Mitä odotan Saapaspartioinnista?

Mitä toivon oppivani kurssilla?

Mikä pelottaa kurssilla?

Mitkä ovat vahvat puoleni Saappaana?

Miten voisin kehittyä Saappaana?

Nuoruus on elämänvaihe, joka sijoittuu lapsuuden ja aikuisuuden väliin. Tällöin nuori etsii rajojaan ja kokee sekä fyysisiä että psyykkisiä muutoksia.

Mitä fyysisiä muutoksia nuoruuteen kuuluu?

Mitä psyykkisiä muutoksia nuoruuteen kuuluu?

Mitkä tekijät vaikuttavat nuoren hyvinvointiin positiivisesti?

Mitkä tekijät vaikuttavat nuoren hyvinvointiin negatiivisesti?

Millä tavalla nuori etsii rajojaan?

Mitä tapahtuu jos nuori ylittää rajat?

Millä tavalla vanhempien tulisi suhtautua rajojen etsimiseen?

TEHTÄVÄ

Tee seuraavat tehtävät yksin ja sen jälkeen verratkaa vastauksia ryhmässä.

Minkä ikäiseksi määrittelet seuraavat henkilöt:
Lapsi

Varhaisnuori

Nuori

Nuori aikuinen

Mitä pidetään seurakunnissa varhaisnuoruuden ja nuoruuden taitekohtana?

Miksi seurakunnat ovat luopumassa varhaisnuori -käsitteestä?

Mitä käsitettä tullaan käyttämään tulevaisuudessa?

TEHTÄVÄ

Katsokaa jokin seuraavista tai valitkaa joku muu nuoruuteen liittyvä elokuva.

VUOSI NUORUUDESTANI

Alkuperäinen nimi: Girl, interrupted
 Ohjaaja: James Mangold
 Käsikirjoittajat: James Mangold, Lisa Loomer ja Anna Hamilton Phelan
 Ensi-ilta: 1999
 Valmistusmaa: Yhdysvallat
 Kesto: 127 minuuttia
 Ikäraja: K-15

OMAN ELÄMÄNSÄ SANKARI

Alkuperäinen nimi: Cider House Rules
 Ohjaaja: Lasse Hallström
 Käsikirjoittaja: John Irving
 Ensi-ilta: 1999
 Valmistusmaa: Yhdysvallat
 Kesto: 126 minuuttia
 Ikäraja: K-12

YOUNG LOVE

Alkuperäinen nimi: Young love
 Ohjaaja: Arto Lehtamo
 Käsikirjoittaja: Arto Lehtamo
 Ensi-ilta: 2001
 Valmistusmaa: Suomi
 Kesto: 80 minuuttia
 Ikäraja: Sallittu

FINDING NEVERLAND – TARINAN ALKULÄÄHTEILLÄ

Alkuperäinen nimi: Finding Neverland
 Ohjaaja: Marc Forster
 Käsikirjoittajat: Allan Knee, David Magee
 Ensi-ilta: 2004
 Valmistusmaa: Yhdysvallat ja Iso-Britannia
 Kesto: 106 minuuttia
 Ikäraja: K-7

KIELLETTY HEDELMÄ

Alkuperäinen nimi: Kielletty hedelmä
 Ohjaaja: Dome Karukoski
 Käsikirjoittaja: Aleksi Bardy
 Ensi-ilta: 2009
 Valmistusmaa: Suomi
 Kesto: 110 minuuttia
 Ikäraja: K-11

FUCKING ÄMÄL

Alkuperäinen nimi: Fucking Ämäl
 Ohjaaja: Lukas Moodysson
 Käsikirjoittaja: Lukas Moodysson
 Ensi-ilta: 1998
 Valmistusmaa: Ruotsi
 Kesto: 89 minuuttia
 Ikäraja: K-11

Mitä nuoruuteen liittyviä asioita elokuvasta löysit?

Mitä valintoja elokuvan päähenkilöt tekivät?

Mitä olisi tapahtunut jos he olisivat valinneet toisin?

Miten itse olisit valinnut nuorena?

Mikä elokuvassa kosketi sinua? Miksi?

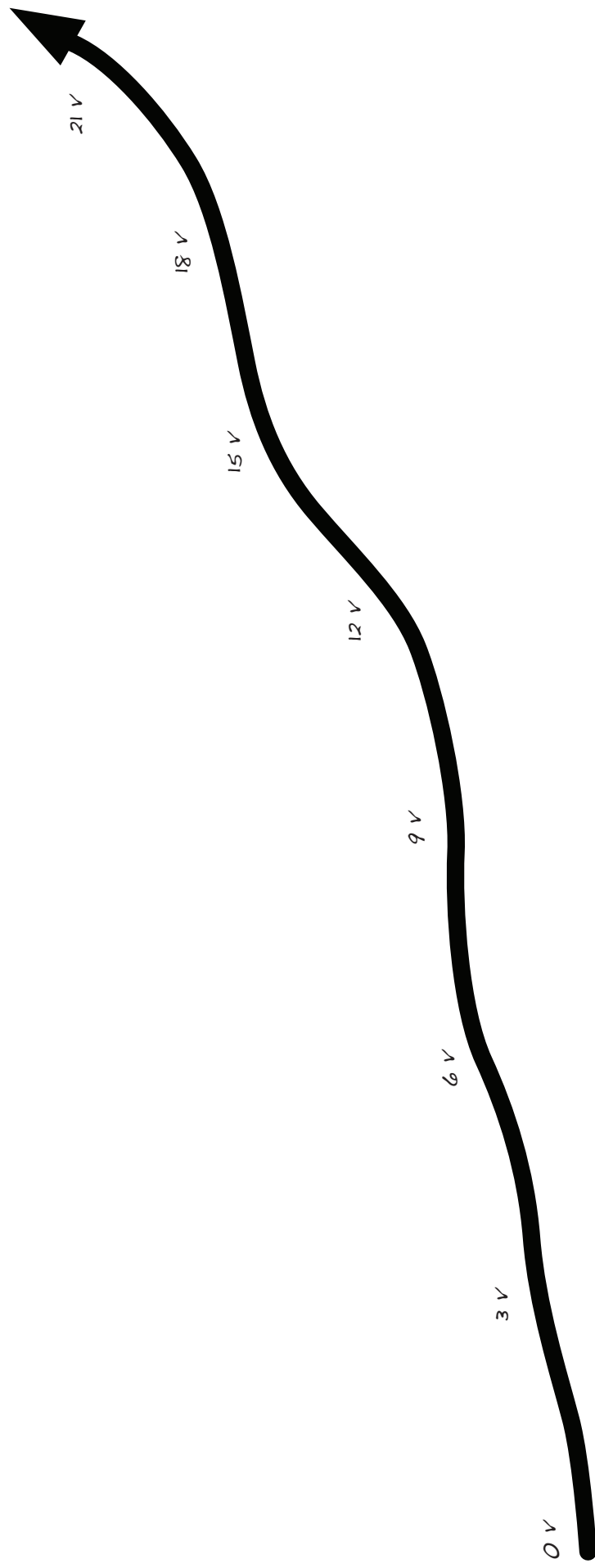
Löytyikö elokuvasta mitään omasta nuoruudestasi kertovaa?

Jos kohraisit kadulla partioidessasi elokuvan päähenkilön niin miten auttaisit häntä?

TEHTÄVÄ

Merkitse viivalle oman elämäsi asioita, jotka ovat jollain tavalla vaikuttaneet sinuun. Yritä saada viivalle positiivisia ja negatiivisia asioita.

Kriisi tarkoittaa tilannetta, jolloin elämässä tapahtuu suuri muutos. Muutos vaatii runsasta psyykkisten voimavarojen käyttöönottoa, jotta elämänmuutoksesta selviäminen olisi mahdollista. Tällöin ihmisen psyyke on ääriarjoilla, mutta useimmiten ihmisen voimavarat riittävät siitä selviytymiseen ja tilanne tasoittuu vähitellen. Välillä omat voimavarat eivät kuitenkaan riitä ja tällöin mielessä tapahtuu vahingollista kehitystä.

Kriisit voidaan jakaa kolmeen eri pääryhmään:

Kehityskriisit

Kehityskriisit kuuluvat jokaisen ihmisen elämään. Niille tavanomaista on se, että iän karttuessa eteen tulee suuria muutosvaiheita ja sen myötä kriisejä. Nuorista puhuttaessa tällaisia kriisejä voi olla esimerkiksi murrosikä, itsenäistymisvaihe, ensimmäisen oman asunnon hankinta ja muutto pois kotoa. Tällöin nuori joutuu myös ottamaan vastuuta itsestään sekä omasta taloudestaan. Hieman myöhemmin kehityskriisejä voi olla oman lapsen saaminen, oman lapsen muutto pois kotoa ja eläkkeelle jääminen.

Kehityskriiseihin usein osataan varautua ennakoon ja muutos ei tule yhtäkkiä. Jokainen joutuu kohtaamaan nämä muutostilanteet ja selviytymään niistä omalla tavallaan. Näiden kriisien kautta ihminen, nuori, muokkautuu omaksi itsikseen.

Elämänkriisit

Ihmissuhteisiin, työhön tai asuinpaikkaan kuuluvia kriisejä kutsutaan elämänkriiseiksi. Tällaisia kriisejä on muun muassa seurustelusuhteen aloittaminen ja keskeyttäminen, työpaikan vaihto tai työpaikan menetyks, asuinpaikkakunnan vaihto tai muuttaminen vierasteen kulttuuriin. Yhteistä näille kriiseille on niiden tapahtuminen vähitellen. Tällöin niihin pystyy useimmiten henkisesti valmistautumaan, sillä esimerkiksi muuttaminen tapahtuu harvoin muuttamisen päivän varoituksella. Elämänkriiseissä ihminen joutuu kuitenkin tekemään omaa tulevaisuuttaan koskevia päätöksiä ja siten pitkäaikaisia ratkaisuja. Osassa elämänkriiseistä ei välttämättä ole mahdollisuutta itse edes vaikuttaa päätöksentekoon esimerkiksi irtisanomistapauksissa.

Lapsilla ja nuorilla ei useinkaan ole vaikutusmahdollisuuksia elämänkriiseissä, sillä uudelle paikkakunnalle muuttaminen, avioero tai työpaikan vaihto ei yleensä johdu lapsesta tai nuoresta. Heidän ystävänsä ja kaverinsa kuitenkin muuttavat muutoksen myötä ja tämä vaatii paljon työtä, sopeutumista ja tukea.

Äkilliset kriisit

Äkillisistä kriiseistä puhuttaessa käytetään myös nimityksiä traumaattinen kriisi ja psyykkisesti traumatisoiva tapahtuma. Tällöin kyseessä järkyttävän tapahtuman käynnistämä psyykkinen sopeutumisprosessi. Näihin kriiseihin ei voi varautua tai valmistautua ennakoon.

Äkillisiä kriisejä ovat muun muassa liikenneonnettomuudet, itsemurhat, äkilliset kuolemat, väkivallan kohteeksi joutumiset, tulipalot ja hukkumiset. Ominaista näille kaikille on niiden tulo esille yllättäen. Siinä vaiheessa kun tiedämme tai tiedostamme tapahtuman, on se jo tapahtunut ja mitään ei ole tehtävissä sen korjaamiseksi.

Kriisin sattuessa nuori joutuu aloittamaan sopeutumisen heti ja sen takia sopeutumisprosessi voi olla erittäin raju, sillä asia voi pyöriä mielessä pitkiäkin aikoja ja jatkuvasti. Tällöin nuori joutuu ottamaan käyttöön kaikki voimavaransa kriisistä selviämiseksi.

Äkillisistä kriiseistä toipumisessa on neljä vaihetta, jotka ovat sokkivaihe, reaktiovaihe, työstämis- ja käsittelyvaihe sekä uudelleen suuntautumisen vaihe. Sokkivaiheessa nuorella on epätodellinen olo ja hänen on vaikea sisäistää puhetta, hänellä on ikään kuin suojakalvo ympärillään. Tällöin nuoren tunteet ovat taka-alalla ja olo on ulkoisesti rauhallinen, vaikka sisäisesti olo on kaaosmainen. Sokkivaiheen kesto on muutamista minuuteista muutamiiin päiviin.

Reaktiovaiheessa nuori ymmärtää mitä on tapahtunut ja tiedostaa tapahtuman merkityksen hänelle itselleen. Reaktiovaiheeseen siirtyminen sokkivaiheesta ei tapahdu hetkessä, vaan vähitellen. Nuori voikin välillä palata sokkivaiheeseen, mutta ajan kuluessa reaktiovaiheen kesto pitenee ja tiedostaminen tapahtuneesta jää pysyväksi. Tällöin tunteet ja ajatukset ovat hyvin voimakkaita ja syyllistäminen on yleistä, sillä nuori pyrkii löytämään mielestään tahon, joka on vastuussa tapahtuneesta. Puhuminen koetaan hyväksi ja helpottavaksi asiaksi.

Työstämis- ja käsittelyvaiheessa tapahtuneesta ei olla enää valmiita puhumaan ja puhuminen tuntuu huonolta keinolta purkaa tapahtunutta. Usein noin viikon kuluttua tapahtuneesta nuori sulkeutuu ja haluaa käydä suruprosessia itsenäisesti ja puhumisen halu häviää. Tällöin nuori alkaa saada tapahtumaan etäisyyttä ja hänellä alkaa olla myös päiviä, jolloin tapahtuma ei ole päällimmäisenä mielessä.

Uudelleen suuntautumisen vaiheessa nuori alkaa pohtia enemmän tulevaisuutta kuin menneisyyttä. Järkyttävä tapahtuma on muuttanut nuoren persoonallisuutta ja tulevaisuuskin näyttää valoisammalta. Nuori palaa vanhojen kavereidensa ja harrastustensa pariin tai löytää uusia harrastuksia ja kavereita. Nuorille tämä on usein helpompaa kuin vanhoille ihmisille.

TEHTÄVÄ

Merkitse laatikoihin erilaisia kriisejä omasta elämästäsi.

Kehityskriisit

Elämänkriisit

Äkilliset kriisit

TEHTÄVÄ

Millaisia kriisejä elämässäsi oli yläasteikäisenä?

Miten pääsit näistä kriiseistä yli?

Oliko joku tukemassa sinua? Millä tavalla?

Millä tavalla Saapasvapaaehtoinen voi auttaa nuorta äkillisen kriisin kohdatessa?

Minne voit ohjata kriisin shokkivaiheessa olevan nuoren?

Millaisia äkillisiä suurta väkijoukkoa koskevia kriisejä on tapahtunut viime vuosina Kotkassa?

Mitä koko Suomea koskevia kriisejä on tapahtunut 2000-luvulla?

Tee oma tukiverkkosi äkillisen kriisin kohdatessa. Sinulle tärkeät ja sinua parhaiten tukevat ihmiset merkittään lähelle itseäsi ja ne, jotka kenties haittaavat kriisissä selviämässä merkittään kauemmas. Merkitse myös mahdollisia organisaatioita, jotka voivat auttaa sinua.

[illegible]

Sielunhoito on keskustelua seurakunnan ryöntekijän tai maallikon kanssa. Tällä tarkoitetaan henkilökohtaista sielunhoitoa, joka voi olla kertaluonteista tai se voi jatkua useamman kerran. Keskustelu voi liittyä autettavan elämään, ihmissuhteisiin tai jumalasuhteeseen. Sielunhoitajaa sitoo aina vaitiolovelvollisuus.

Millä tavalla aasi kuvaa sielunhoitajaa?

Mitä silta kuvaa?

Mitä ominaisuuksia sielunhoitajalta vaaditaan?

Mitä seuraavat käsitteet tarkoittavat sielunhoidossa?
Luottamus

Hyväksyminen

Kuunteleminen

Nonverbaalisella viestinnällä tarkoitetaan sanatonta, ei-kielellistä viestintää. Eikielellistä viestintää ovat kehonasennot, ilmeet, eleet ja äänenpainot. Näiden perusteella muodostetaan kuva auttajan ja autettavan tunteista sekä siitä kuinka häntä tulisi tulkita.

Mitä seuraavat eleet, ilmeet ja kehonasennot voivat kertoa auttajasta?
Katsekontakti

Katsekontaktin vältteleminen

Silmien räpsyttely

Nojautuminen kohti autettavaa

Kulmien kohottaminen

Äänen korottaminen

Käsien liikuttaminen havainnollistaessa

Tauot puheessa

Sanojen korostaminen

Olkapäälle koskettaminen

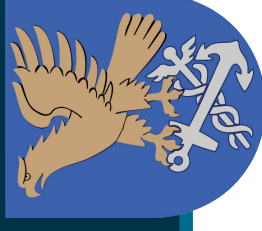
Kotkan erityislaatuinen rakenne muodostaa oman haasteensa Saapaspäivystykseen, sillä pinta-alaltaan Kotka on melko suuri kaupunki. Kaksi keskustaa muodostaa haasteen päivystyksissä, sillä partioita olisi oltava molemmissa keskustoissa ja lisäksi vielä lähiöissä olisi hyvä käydä partioimassa. Partioinnit kuitenkin usein keskeytyvät Kotkansaaarelle, sillä nuorisosoosii sieltä löytyviä puistoja ja rantoja.

Nuorisosoosii kerääntyy keskustojen ulkopuolella usein koulujen läheisyyteen tapaa- maan kavereita ja viettämään aikaa. Kotkan kouluverkosto on laaja ja se osaltaan tuo lisähaasteita päivystysten järjestämiseen, sillä kaikilla kouluilla ei päivystyksen aikana ehdi käymään. Kaupungissa on yhteensä 22 peruskoulua ja kolme lukiota sekä Kotka Svenska samskola.

Väkiluku: 54775 (2009)

Kokonaispinta-ala 949,74 km²,
josta maapinta-ala 270,74 km²

Kaksi keskustaa: Kotkansaari ja Karhula
Kaupunginjohtaja: Henry Lindelöf

KOTKANSAARI

Merkitse karttaan seuraavat kohteet

- A) Kotkan evankelisluterilainen kirkko
- B) Kotkan seurakunnan nuorisotila Arkku
- C) Ortodoksinen kirkko
- D) Isopuisto
- E) Sibeliuksenpuisto
- F) Palski
- G) Mansikkalahti
- H) Pasaati
- I) Vellamo
- J) Haukkavuoren näkötorni
- K) Keskuskoulu

- L) Toivo Pekkasen koulu
- M) Greippi
- N) Poliisilaitos
- O) Terveystakeskus
- P) Linja-autoasema
- Q) Kuusisen sotilassatama
- R) Meriniemi
- S) Katariinanniemi

Pohdi pariisi kanssa päiväystysreitti seuraavina ajankohdina Kotkansaaressa.

A) Kesäperjantaina kello 19-21

B) Syysperjantaina 21-23

C) Talvipäijäntaina 19-21

D) Meripäiväperjantai 02-04

E) Koulujen loppumispäivä 19-04

LÄNSI-KOTKA

Mitkä alueet kuuluvat Länsi-Kotkaan?

Sinulla on kaksi tuntia aikaa tehdä kävelypartiointia kyseisellä alueella. Minne jätät ja mistä sinut haetaan? Suunnittele partiointireitti yhdessä parisi kanssa.

Mitkä paikat ovat kyseisellä alueella nuorison suosiossa?

Mitkä ovat ”vaarallisia” paikkoja? Miksi?

KARHULA

Merkitse karttaan seuraavat paikat:

- A) Karhulan koulu ja lukio
- B) Helilän koulu
- C) Rauhalan koulu
- D) Kymin kirkko
- E) Karhulan seurakuntakeskus
- F) Kymin seurakunnan nuorisotila Boksi
- G) Vessu
- H) Linja-autoasema
- I) Keskuskenttä
- J) Karhulan Teboil
- K) Karhulan Shell
- L) S-Market ja Hesburger
- M) Tori
- N) Sampotalo
- O) Uimahalli
- P) Pumpulaitoksen bänditila

Sinulla on kaksi tuntia aikaa tehdä kävelypartiointia kyseisellä alueella. Minne jätät ja mistä sinut haetaan? Suunnittele partiointireitti yhdessä parisi kanssa.

Mitkä paikat ovat kyseisellä alueella nuorison suosiossa?

Mitkä ovat ”vaarallisia” paikkoja? Miksi?

YLEISET SISÄTILAT

Mitä sinun tulee ottaa huomioon partioidessasi sisätiloissa?

Mitä hyvää ja mitä huonoa on sisällä partioinnissa?

Mitä nuorten suosimia sisätiloja löytyy Kotkansaaarelta

Karhulasta

Länsi-Kotkasta

Haja-asutusalueilta

KOTKAN KOULUVERKOSTO JA NUORISOTALOT

Perusopetus, luokat 1-6

Aitakorven koulu	Vesantie 3
Hakalan koulu	Poikkikatu 7
Haukkavuoren koulu	Opintie 2
Hovinsaaren koulu	Ruununmaankatu 2
Jäppilän koulu	Alakyläntie 67
Koivulan koulu	Koivulantie 5
Korkeakosken koulu	Veikkolantie 9
Kyminkartanon koulu	Temppelikatu 18
Metsolan koulu	Allintie 9
Mussalon koulu	Rajakalliontie 10
Orsolan koulu	Hiidenkirmuntie 2
Pihkoon koulu	Aartapolku 41
Rauhalan koulu	Mällinkatu 1 A
Ruonalan koulu	Karhuvuorentie 1
Tavastilan koulu	Tavastilantie 227
Tiutisen koulu	Alakoulukuja
Toivo Pekkasen koulu	Ruotsinsalmenkatu 13

Perusopetus, luokat 7-9

Helilän koulu	Suntionkatu 27
Karhulan koulu	Vesivallintie 16 ja Ratakatu 14
Karhuvuoren koulu	Tärintie 1
Keskuskoulu	Keskuskatu 28
Langinkosken koulu	Allintie 20
Haukkavuoren koulu	Opintie 2

Lukiot

Karhulan lukio	Vesivallintie 16
Kortkan lyseon lukio	Kirkkokatu 15
Langinkosken lukio	Allintie 20

Ruotsinkielinen koulu

Kotka Svenska samskola	Keisarinmajantie 9
------------------------	--------------------

Ereä-Kymenlaakson ammattiopisto

Jylpyn toimipiste (hoipa)	Takojantie 1
Korekon toimipiste	Kymenlaaksonkatu 29
Malmingin toimipiste	Malminkinkatu 6
Merenkulun toimipiste	Lehmustie 4
Mussalon toimipiste	Kärkisaarentie 1

Kotkan nuorisotalot

Greippi (Kotkansaari)	Kirkkokatu 22
Mesta (Otsola)	Piisaminkatu 1
Vessu (Karhula)	Vesivallinaukio 5
Welho (Karhuvuori)	Urttie 2

TEHTÄVÄ

Mitkä edellä olevista kouluista oli sinun nuoruudessasi nuorison kokoontumispaikkoina? Miksi?

Kävitkö itse viettämässä aikaa kouluilla? Miksi?

Mitkä koulut ovat nykyään nuorison suosimia kokoontumispaikkoja? Miksi?

SEURAKUNNAN KIINTEISTÖJÄ

Nuortentilat

Arkku	Mariankatu 14
Boksi	Karhulantie 31
Ruonalan kirkon alakerta	Mäkeläntie 2

Kirkot

Haapasaaren kirkko	Haapasaari
Kortkan kirkko	Kirkkokatu 26
Kymyn kirkko	Suntionkatu 18
Langinkosken kirkko	Langinkoskentie 1
Ruonalan kirkko	Mäkeläntie 2

Seurakuntakeskukset ja -talot

Aitakorven seurakuntatalo	Luhtipolku 3
Helilän seurakuntatalo	Suntionkatu 18
Hovinsaaren seurakuntatalo	Ruununmaankatu 3
Karhulan seurakuntakeskus	Karhulantie 33
Kortkan seurakuntakeskus	Mariankatu 14
Mussalon seurakuntakoti	Ruukkimaanpolku 1
Sunilan seurakuntatalo	Valliniemenkatu 20

NUORTEN TEKEMÄT RIKOKSET VUONNA 2009

Kaupunginosa/ Tekijän ikä	Kotkansaari	Puistola	Karhula	Aittakorpi	Karhuvuori	Ruonala
15	204	2	368	65	73	40
16	273	6	303	49	70	20
17	317	15	226	24	77	16
15-17	794	23	897	138	220	76

Mitä voit havaita rikostilastoista Kotkansaarella?

Miksi Karhulan ja Kotkansaaren väliset erot ovat suurehkot?

Minkä takia Karhulassa tehdään enemmän rikoksia kuin Kotkansaarella ja Puistolassa yhteensä?

Miksi Karhuvuorta pidetään vaarallisena paikkana nuorten keskuudessa?

Missä paikoissa nuoret tekevät rikoksia Puistolassa?

NUORTEN TEKEMÄT RIKOKSET LUOKITTAIN

Ikä ja rikoslaji	≤14	15-17	18-20
Omaisuuksirikokset	113	101	132
Henkeen ja terveyteen kohdistuvat rikokset	2	15	22
Liikenneirikokset	11	79	125
Huumausainerikokset	1	8	14

Mistä voi johtua omaisuusrikoksien määrän lasku 14-17-vuotiaiden kohdalla?

Minkä rangaistuksen alle 14-vuotias nuori voi saada huumausainerikoksesta?

M- ja B-luokan ajokortin saaminen vaikuttaa huomattavasti liikenneirikosten määrän kasvuun. Mitkä ovat niitä liikenneirikoksia joista nuoret jäävät kiinni?

Mihin näistä rikostyypeistä Saapas voi toiminnallaan vaikuttaa? Millä tavalla?

RIKOKSET VUOSITTAIN

kaupunginosa/ vuosi	Kotkansaari	Karhuvuori	Karhula	Kyminlinna	Koivula	Marinkylä	Otsola
2004	958	236	665	133	28	59	50
2005	1176	315	1014	159	21	110	61
2006	1345	328	1300	178	24	134	107
2007	1187	378	1291	238	32	87	96
2008	1250	420	1157	184	40	108	79
2009	1077	330	1092	184	21	126	66

Miksi Kotkansaaren ja Karhulan rikoksien määrä on kutakuinkin samansuuruinen, vaikka suurin osa esimerkiksi perjantai- ja lauantai-iltojen juhlijoista viettää aikansa keskustassa?

Mikä on Kotkansaarella paikka tai kortteli missä rikoksia tehdään eniten?

Miksi Kyminlinnan rikostilastot ovat Koivulaan verrattuna moninkertaiset?

Miksi Marinkylässä tehdään huomattavasti enemmän rikoksia kuin asuintiheydeltään suuremmassa Otsolassa?

LAKIPAKETTI

Tupakkatuotetta tai tupakointivälinettä ei saa luovuttaa tai myydä henkilölle joka on alle 18-vuotias. (Laki toimenpiteistä tupakoinnin vähentämiseksi 4. luku 10§)

Tupakointi on kielletty:

- 1) päiväkotien lapsille ja oppilaitosten oppilaille tarkoitetuissa sisätiloissa sekä niiden pääasiassa kahdeksatoista vuotta nuoremmille tarkoitetuilla ulkoalueilla;
- 2) virastojen ja viranomaisten sekä niihin verrattavien julkisten laitosten yleisölle ja asiakkaille varatuissa sisätiloissa;
- 3) sisätiloissa järjestettävissä yleisissä tilaisuuksissa, joihin yleisöä on esteetön pääsy;
- 4) yleisten kulkuneuvojen sisätiloissa; sekä
- 5) työyhteisöjen yhteisissä ja yleisissä sekä asiakkaille tarkoitetuissa sisätiloissa, jollei jäljempänä toisin säädetä.

Jos elinkeinonharjoittaja sallii tupakoinnin ravitsemisliikkeensä ulkona olevassa tarjoilu-tilassa tai muualla ulkona hallinnassaan olevalla alueella, hänen on huolehdittava, ettei tupakansavu kulkeudu sieltä avoimen ikkunan, oven, muun aukon tai ilmanvaihdon kautta ravitsemisliikkeen sisätiloihin.

(Laki toimenpiteistä tupakoinnin vähentämiseksi 5. luku 12§)

TEHTÄVÄ

Lukekaa edellisen sivun lakipaketti ja pohitkaa ryhmässä vastausta seuraaviin väittämiin

	Totta	Tarua
1. Tupakointi on kielletty alle 18-vuotiaalta henkilöltä.	☐	☐
2. Alle 18-vuotias saa ostaa tupakkaa.	☐	☐
3. Alle 18-vuotias saa luovuttaa tupakkaa korvauksetta toiselle alaikäiselle.	☐	☐
4. Tupakkatuotteiden viljely kotona on sallittua alaikäiselle.	☐	☐
5. Tupakkatuotteiden hallussapito on sallittu alle 18-vuotiaille.	☐	☐
6. Täysi-ikäinen henkilö saa tupakoida koulun alueella kello 18 jälkeen.	☐	☐
7. Alaikäiset eivät saa polttaa koulun piha-alueen ulkopuolella.	☐	☐
8. Alle 18-vuotias saa oleskella ravintolan tupakkapaikalla vanhempiansa kanssa.	☐	☐
9. Yleisen kulkuneuvon kuljettaja saa tupakoida ajoneuvossa jos ei ole matkustajia.	☐	☐
10. Alaikäinen saa luovuttaa täysi-ikäiselle tupakkatuotteita.	☐	☐

LAKIPAKETTI

Alle 18-vuotias ei saa pitää hallussaan, anniskella tai myydä alkoholijuomia. Alle 18-vuotiaalle ei saa anniskella tai myydä alkoholijuomia. (Alkoholilaki 4. luku 16§, 24§, 6. luku 34§)

Henkilöpapereiden väärentäminen on väärennysrikos, josta voidaan tuomita sakkorangaistukseen. Toisena henkilönä esiintymisestä voidaan myös nostaa syyte. (Rikoslaki 33. luku 1-7§)

Alkoholin välittäminen alaikäiselle henkilölle on rikos. Alkoholin välittämisestä korvauksetta voidaan tuomita sakkoihin tai enintään kuudeksi kuukaudeksi vankeuteen. Alkoholin välittämisestä korvausta vastaan voidaan tuomita sakkoihin tai enintään kahdeksi vuodeksi vankeuteen. (Alkoholilaki 4. luku 16§, 31§)

TEHTÄVÄ

Lukekaa lakipaketti ja pohtikaa ryhmässä vastausta seuraaviin väittämiin

	Totta	Tarua
1. Alkoholin luovuttaminen alaikäiselle ilman korvausta on kielletty.	☐	☐
2. Alaikäinen saa itse valmistaa alkoholia.	☐	☐
3. Alaikäinen saa välittää alkoholijuomia mikäli ei saa korvausta siitä.	☐	☐
4. Saappaan päivystäjät saavat takavarikoida alaikäisten alkoholijuomat.	☐	☐
5. Alkoholituotteiden hallussapito on sallittu alle 18-vuotiaille.	☐	☐
6. Täysi-ikäinen saa luovuttaa alaikäiselle hänen reppunsa narikasta, vaikka tietäisi reppussa olevan alkoholia.	☐	☐

Huumeilla tarkoitetaan huumausainelain mukaisia huumausaineita sekä päihremystarkoituksessa käytettäviä lääkkeitä.

LAKIPAKETTI

Huumausaineen tuotanto, valmistus, tuonti Suomen alueelle, vienti Suomen alueelta, kuljetus, kauttakuljetus, jakelu, kauppa, käsittely, hallussapito ja käyttö on kielletty. Kiellosta voidaan poiketa lääkinällisissä, tutkimuksellisissa ja valvonnallisissa tarkoituksissa siten kuin niistä erikseen tässä laissa tai muualla laissa säädetään.

(Huumausainelaki 1. luku 5 §)

Rattijuopumuksesta tuomitaan myös se, joka kuljettaa moottorikäyttöistä ajoneuvoa tai raitiovaunua käytettyään huumausainetta niin, että hänen veressään on ajon aikana tai sen jälkeen käytetyn huumausaineen vaikuttavaa ainetta tai sen aineenvaihduntatuotetta.

(Rikoslaki 23. luku 3 §)

Huumausainerikos

Joka laittomasti

- 1) valmistaa tai yrittää valmistaa huumausainetta taikka viljelee tai yrittää viljellä kokapensasta, kat-kasvia (Catha edulis) tai Psilosybe-sieniä,
 - 2) viljelee tai yrittää viljellä oopiumiunikkoa, hamppua tai meskaliinia sisältäviä kaktuskasveja käytettäväksi huumausaineena tai sen raaka-aineena taikka käytettäväksi huumausaineen valmistuksessa tai tuotannossa,
 - 3) tuo tai yrittää tuoda maahan taikka vie tai yrittää viedä maasta taikka kuljettaa tai kuljetuttaa tai yrittää kuljettaa tai kuljetuttaa huumausainetta,
 - 4) myy, välittää, toiselle luovuttaa tai muulla tavoin levittää tai yrittää levittää huumausainetta, tai
 - 5) pitää hallussaan tai yrittää hankkia huumausainetta,
- on tuomittava huumausainerikoksesta sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

(Rikoslaki 50. luku 1 §)

Törkeä huumausainerikos

Jos huumausainerikoksessa

- 1) rikoksen kohteena on erittäin vaarallinen huumausaine tai suuri määrä huumausainetta,
 - 2) tavoitteellaan huomattavaa taloudellista hyötyä,
 - 3) rikoksentehtäjä toimii sellaisen rikoksen laajamittaiseen tekemiseen erityisesti järjestäytyneen ryhmän jäsenenä,
 - 4) aiheutetaan usealle ihmiselle vakavaa hengen tai terveyden vaaraa, tai
 - 5) levitetään huumausainetta alaikäisille tai muuten häikäilemättömällä tavalla ja huumausainerikos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä, rikoksentehtäjä on tuomittava törkeästi huumausainerikoksesta vankeuteen vähintään yhdeksi ja enintään kymmeneksi vuodeksi.
- (Rikoslaki 50. luku 2 §)

Huumausaineen käyttörikos

Joka laittomasti käyttää taikka omaa käyttöä varten pitää hallussaan tai yrittää hankkia vähäisen määrän huumausainetta, on tuomittava huumausaineen käyttörikoksesta sakkoon tai vankeuteen enintään kuudeksi kuukaudeksi.

(Rikoslaki 50. luku 2 a §)

TEHTÄVÄT

Onko sinulle tarjottu huumausaineita? Missä?

Onko Kotkassa helppo saada huumausaineita?

Missä ja milloin huumeita välitetään?

Mitkä välineet liittyvät huumeidenkäyttöön?

Mitä mieltä olet kannabiksen laillistamisesta?

MUISTIINPANOJA

Kortissa päivystetään pääosin perjantai-iltaisin ja sellaisina juhlapyhinä, jolloin nuorisoa on runsaasti liikkeellä. Yhteensä päivystyksiä on vuositasolla noin 20.

Jokainen päivystyspari täyttää pientä päivystyslappua, joka sisältää perustiedot kon-
takteista. Lappua täytetään tukkimiehen kirjanpidolla. Samaan lappuun merkitään
koko illan päivystystapahtumat kyseisen parin kohdalta. Lappuun merkitään seu-
raavat tiedot:

Sukupuoli Tyttöjen puoli on punainen ja poikien sininen.

Ikä Arvioidaan minkä ikäinen asiakas on ollut kyseessä.

Toimenpide Kohtaan merkitään toimenpiteen laatu eli mitä on tehty.

Juttelu Juttelu on tapahtuma, joka sisältää esimerkiksi
kuulumisten vaihtoa, Saappaasta kertomista tai opastamista
hieman pidemmin, kestoaltaan yleensä alle minuutin.

Keskustelu Keskustelu on juttelua pidempi tapahtuma, joka voi sisältää
vain kuulumisten vaihtoa, mutta on kestoaltaan pidempi
kuin juttelu. Keskustelu voi kestää kymmeniäkin minuutteja.

Tarkastus Tarkastuksessa selvitetään nuoren kunto, esim. onko
nuori sammunut

Ensiapu Ensiavuksi lasketaan kaikki tapahtumat, jolloin tarvitaan
ensiapuvälineitä.

Kuljetus Kuljetuksessa henkilö viedään kotiin, sairaalaan, poliisille
tai kyseisen henkilön kaverin luokse. Kuljetuskohdan
täyttää vain autopartio.

Ambulanssi Kohta täytetään jos on soitettu ambulanssi paikalle.

Poliisi Kohra täytetään jos on soitettu poliisi paikalle.

Alla on malli päivystyslappu. Täytä lappu seuraavien tietojen mukaan.

A) Tapaat 7-luokkalaisen tytön, joka etsii Mansikkalahtea ja neuvot hänet perille.

B) Tapaat kaksi 11-vuotiasta poikaa, joista toinen kertoo kuinka vaikeaa hänellä on koto-
naan.

C) Teippaat laastarilla 17-vuotiaan tytön korkokengän hihnan.

D) Juttele 4 minuuttia 64-vuotiaan lenkkeilijämiehen kanssa.

E) Menet auttamaan 4-vuotiasta poikaa, jonka löydät yksin harhailemasta linja-autoasemal-
ta. Soitat lopulta poliisit paikalle.

F) Tapaat 6 kaveriasi ravintolan terassin ohii kävellessäsi ja juttele heidän kanssaan hetken.

G) Puhdistat ja teippaat ylioppilaspojan polven, jonka hän on satuttanut kaatuessaan hie-
kalle. Hänen kolme kaveriaan jutustelevat sinulle tapahtuman ajan.

H) Moikkaat neljää 14-vuotiasta tyttöä ja kahta 14-vuotiasta poikaa.

Ikä/	≤12	13-14	15-16	17-18	>18
Toimenpide					
Juttelu					
Keskustelu					
Tarkastus					
Ensiapu					
Kuljetus					
Ambulanssi					
Poliisi					
Muu					

Ikä/	≤12	13-14	15-16	17-18	>18
Toimenpide					
Juttelu					
Keskustelu					
Tarkastus					
Ensiapu					
Kuljetus					
Ambulanssi					
Poliisi					
Muu					

NUORTEN KULJETTAMINEN

Löydät 17-vuotiaan nuoren tytön Sibeliusspuistosta sammuneena. Menet hänen luokseen parisi kanssa ja herättelette hänet. Hänen läheltään löytyy puoliksi tyhjä viinapullo. Keskusteltuanne käy ilmi, että hän asuu Keskuskatu 25:ssä ja haluaa kotiin. Tytön jalat eivät kannan ja hän on kovin päihytynyt ja oksentaa muutaman kerran. Mitä teette?

Partioidesanne Karhulassa puoli yhdeltä yöllä huomaatte kahden hengen poika-kaksikon maleksimassa torilla. Mentyanne poikien luo he aloittavat jutustelun. Keskustelu etenee ja käy ilmi, että toinen pojista ei halua mennä kotinsa, sillä poijan isä on väkivaltainen. Toinen poika puolestaan asuu Haminassa ja hänen kotionsa ovat kuulemanne mukaan hyvät. Poika haluaa jonnekin muualle kuin kotiin, muttei tiedä minne mennä. Mitä teette?

Löydätte kolme nuorta Mansikkalahdesta. Kaksi hieman päihytynyttä nuorta taluttavat kolmatta selvästi huonokuntoisempaa kaveriaan. Nuorilla ei ole rahaa, mutta kotiin olisi päästävä. Parempikuntoiset nuoret asuvat Hovinsaarella ja huonokuntoisin Otsolassa. Mitä teette?

MIKÄ ON KOTKAN SAAPPAAN TUKI RY?

Yhdistys on Nuorten Keskus ry:n paikallisyhdistys, jonka tarkoituksena tukea aatteellisesti ja taloudellisesti Saapastointia Kotkassa. Tarkoituksensa toteuttamiseksi yhdistys kerää rahaa ja sen avulla järjestää jäsenilleen virkistystoimintaa, leirejä ja kurseja. Tarvittaessa yhdistys ostaa Saapasryhmälle tarvittavia päiväystyövälineitä.

Kotkan Saappaan tuki ry on Suomen vanhin Saappaiden tukiyhdistys. Yhdistys on toiminut vuodesta 1994 alkaen, mutta 2000-luvun loppupuolella oli muutaman vuoden tauko jolloin yhdistys ei toiminut lainkaan, sillä tuolloin ei ollut Saapastointitaakaan. Vuonna 2010 uudet Saappaat käynnistivät yhdistyksen toiminnan uudelleen ja toiminta on ollut suhteellisen aktiivista jo ensimmäisenä vuotena uuden hallituksen aikana. Vuoden aikana yhdistys on järjestänyt saunailtoja, vaellusreissun ja saanut www.korkansaapas.fi -sivuston avattua ja sen kautta Saapaspäivystykseen ilmoitautumisen toimimaan sähkö-

köisesti.

Yhdistys muodostuu varsinaisista jäsenistä, jotka ovat Saapaskoulutuksen käyneitä yhdistyksen jäseniä. Varsinaisilla jäsenillä on puhe ja äänioikeus vuosikokouksessa, sekä muissa kokouksissa vuoden aikana. Heillä on myös osallistumisoikeus yhdistyksen järjestämiin tapahtumiin.

Yhdistykseen voi kuulua myös kannatusjäseniä, joilla on myös oikeus osallistua tapahtumiin, mutta ei ole puhe- ja äänioikeutta kokouksissa. Kannatusjäsen voi olla kuka tahansa, joka haluaa tukea Kotkan Saappaan tuki ry:n toimintaa.

Yhteisökannatusjäsen on yritys, yhteisö tai yhdistys, joka haluaa tukea Kortkan Saappaan tuki ry:n toimintaa taloudellisesti ja aatteellisesti. Yhteisökannatusjäsenillä ei ole ääni- tai puheoikeutta kokouksissa eikä osallistumisoikeutta yhdistyksen järjestämiin tapahtumiin.

Hallitus valitaan vuosikokouksessa ja hallitus vastaa kaikesta toiminnasta mitä yhdistyksessä tapahtuu. Hallituksen valitaan 6-8 jäsentä ja toimikausi on kaksi vuotta.

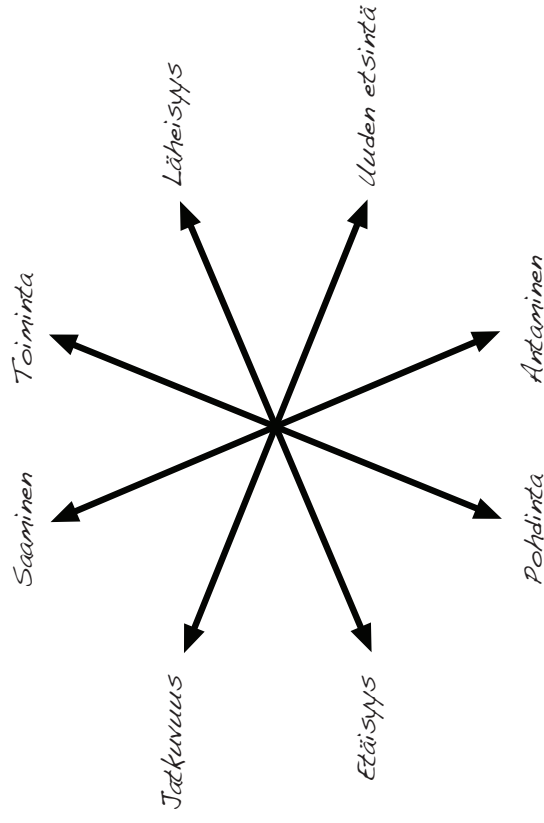
MUISTINPANOJA

[illegible]

MOTIVAATIOTIMANTTI

Koulutusta aloititasteasi teit sivulla 7 olevan motivaatioiotimantin. Täytä alla olevaan timanttiin pisteet, jotka kuvaavat motivaatioitasi nyt kun kurssi on loppullaan.

Mikä muuttui? Miksi?

Muuttuiko jokin huomompaan suuntaan? Jos muuttui niin miksi?

Kaverikirja

Koivisto, Johanna; Paalanne Helena & Siukonen, Antri 2010. Ihan sama – eilen tänään ja ikuisesti. Helsinki: LK-kirjat / Lasten Keskus Oy.

Palveluoperaatio Saapas

Alstela, Juha 1986. Palveluoperaatio Saapas – mitä ja miksi? Helsinki: Lasten keskus. Hyvän, Anne; Oksanen, Jari; Pesonen, Marja; Rissanen, Antero; Savolainen, Heli & Toikkari, Satu 2001. Palveluoperaatio Saapas – Vapaaehtoiskoulutusmateriaali. Helsinki: LK-kirjat / Lasten keskus. Nuorten keskus ry i.a. Toimintaa. Saapas. Saappaan periaatteet. <http://www.nuortenkeskus.fi/fi/toimintaa/saapas/palveluoperaatio+saappaan+periaatteet/>

Kriisit

Hjort, Haldis 1988. Etsivän työn psykologia. Suomennettu 1995. Jyväskylä: Suomen Nuorisoyhteistyö Allianssi ry. Hyvän, Anne; Oksanen, Jari; Pesonen, Marja; Rissanen, Antero; Savolainen, Heli & Toikkari, Satu 2001. Palveluoperaatio Saapas – Vapaaehtoiskoulutusmateriaali. Helsinki: LK-kirjat / Lasten keskus. Saari, Salli; Kantanen, Irja; Kämäräinen, Leena; Parviainen, Kaisa; Valoaho Sari & Ylipirilä, Pia (toim.) 2009. Hädän hetkellä – psyykkisen ensiavun opas. Helsinki: Duodecim.

Sielunhoito

Pruuki, Heli 2008. Suuret korvat ja pieni suu – lähtökohtia nuorten sielunhoitoon. Teoksessa Heli Pruuki (toim.) Nuorten sielunhoidon käsikirja. Helsinki: LK-kirjat / Lasten Keskus Oy. Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a. Aamenesta Öylättiin – Sielunhoito. <http://www.evli2.fi/sanasto/index.php/Sielunhoito>

Nonverbaalinen viestintä

Helsingin yliopisto i.a. Kielijelppi – Puheviestintä – Nonverbaalinen viestintä. <http://www.kielijelppi.fi/puheviestinta/nonverbaalinen-viestinta>

Kotkan kaupunkituntemus

Kotka-Kymin seurakuntayhtymä i.a. Seurakuntayhtymä. Tilat. <http://www.kotkanseurakunnat.fi/Seurakuntayhtym%C3%A4/Tilat> Kotkan kaupunki i.a. Tietoa Kotkasta. Etusivu. <http://www.kotka.fi/index.asp?language=1>

Kymenlaakson ajovälitys Oy 2008. Taksinkuljettajakurssi 2008. Kotka: Kymenlaakson ajovälitys Oy.

Rikollisuus kortkassa

Junkkari, Juha 2010. Rikoskomisario, Kymenlaakson poliisilaitos. Kotka. Sähköpostiviesti 28.8. Vastanottaja Marko Vanhala. Tuloste tekijän hallussa.

Tupakka

Laki toimenpiteistä tupakoinnin vähentämiseksi 1976/693, 13.8.1976. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1976/19760693>

Alkoholi

Alkoholilaki 1143/1994, 8.12.1994. <http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/1994/19941143>

Huumeet

Huumausainelaki 2008/373, 30.5.2008. <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2008/20080373> Inkinen, Maria; Partanen Airi; Sutinen Tiina 2000. Päihdehoitotyö. Helsinki: Tammi. Rikoslaki 1889/39, 19.12.1889 <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1889/18890039001>

Päivystykset

Kotkan Saappaan tuki ry:n arkisto. Päivystyslomake.

Motivaatiotimantti

Nylund, Marianne & Yeung Anne Birgitta (toim.) 2005. Vapaaehtoistoiminta. Antti, arvot ja osallisuus. Tampere: Vastapaino.